ВІД ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium,
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 10-го мая 1917. Ч. 54. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, May 10 1917. No. 54.

МИРОВІ УСЛІВЯ НІМЕЧЧИНИ ПРЕДЛОЖЕНІ В ПЕТРОГРАДІ.

Рада робітників і жовнірів здобула повну контролю над правительством.

Головною задачею Зл. Держав є усунути небезпеку підводних лодок.

ПРАВИТЕЛЬСТВО ДОМАГАЄТЬ СЯ 1.000,000.000 ДОЛЯРІВ НА БУДОВУ КОРАБЛІВ.

В РОСІЇ.

МИРОВІ УСЛІВЯ НІМЕЧЧИНИ. ПРЕДЛОЖЕНІ РАДІ РОБІТНИКІВ І ЖОВНІРІВ У ПЕТРОГРАДІ.

ПЕТРОГРАД, 8. мая. — Провідник данських соціялістів, Борґберґ, вислав до всіх російських соціялістичних партій запрошене вислати делегатів на міжнародний конґрес соціялістів в Стокгольмі.

Борґберґ удав ся до Петроґраду і вручив особисто головному виділови ради робітників і жовнірів запрошене на конґрес.

Борґберґ предложив головному виділови ради також і мирові услівя більшости німецької соціялістичної партії. Головний зміст тих мирових предложень є:

Німецька соціялістична партія узнає право народів до самостійного розвою і признає потребу установленя міжнародних примусових трибуналів.

Німеччина має звернути всі здобуті нею землі.

В Польщі має відбути ся голосоване цілого народа, який сам має рішити, чи хоче Польщі самостійної, чи Польщі, злученої з Росією або Німеччиною.

Привернене независимости Бельгії, Сербії і Румунії.

Болгарами замешкалі сторони Македонії мають бути прилучені до Болгарії.

Сербія має одержати вільний доступ до моря.

Справа Альзації і Льотаринґії повинна бути полагоджена на підставі взаїмного порозуміня між Францією і Німеччиною.

Борґберґ заявив, що мирові предложеня меньшости німецької соціялістичної партії є ще дальше йдучі.

Мирові предложеня німецьких соціялістів будуть предметом нарад на найблизшім засіданю головного виділу ради робітників і жовнірів.

Німецька преса проти заборів на сході.

АМСТЕРДАМ, 8. мая. — **Німецькі часописи піднесли сильний голос проти територіяльних заборів на сході.**

Часопись „Фосіше Цайтунг" взиває, щоби канцлер представив Росії ясно і точно воєнні цілі Німеччини. Вона остерігає перед заборами на сході, бо се спричинило би новий клопіт, подібно як тепер мають ся річ з Альзацією і Льотаринґією.

„Лише зі самою Росією, — пише дальше часопись — можемо умовляти ся щодо будучої границі на сході. Цілі Англії не є нашими і що на заході є виключеним, то тесаме з огляду на Росію може бути політичним правилом осторожности. З тої причини мусимо Росії дати до пізнаня, що вона не то, що не втратить земель, але противно, може надіяти ся від Німеччини економічного скріпленя і фінансової помочи".

ПОЛОЖЕНЄ РОСІЇ Є НАДАЛЬШЕ КРИТИЧНЕ.

ПЕТРОГРАД, 7. мая. — **Внутрішне положенє Росії є надальше критичне помимо того, що через останні два дні панував цілковитий спокій і що на день сьв. Ґеорґія заповіджені заворушеня не відбули ся.** Вчера розійшла ся була вістка, що „чорносотенці" орґанізують на сей день „поґром". Однак до хвилі наданя сеї телеграми нема чутки про найменьше заворушенє.

В протягу останних двох днів становище правительства, якому перед тро[illegible] **ма днями грозив упадок, скріпило ся наново. Здає ся, що навіть крайні соціялістичні елементи покинули плян щодо заключеня окремого мира з Німеччиною.**

Однак російський нарід домагає ся загального мира в сьвіті і жадає, щоби союзники Росії відреклись ся заборчих плянів, як се зробила Росія.

Два правительства в Росії.

Хоч в Росії покищо проминула небезпека, яка грозила упадком провізоричному правительству, то загальне положенє в Росії ще не виясни ло ся.

В Росії істнують надальше два правительства: провізоричне правительство та рада робітників і жовнірів.

Провізоричне правительство є лише формальне, але розкази видає рада робітників і жовнірів. Нарід повинуєть ся розказам ради.

Перевага соціялістів.

Соціялістичні елементи, які стоять на чолі ради робітників і жовнірів, мали спромогу, підчас заворушень в четвер і пятницю повалити провізоричне правительство. А коли сього не вчинили, то причиною була обава, що не зможуть довго задержати у своїх руках контролї.

„Реч", орган Мілюкова, твердить, що останні заворушеня виказали, що російські соціял-демократи не є на стільки сильні, щоби відважити ся на переведенє такої задачі, як рядити державою. Однак часопись признає, що соціялісти мають перевагу, та що провізоричне правительство не може перевести одного розпорядженя, не маючи на нього дозволу від ради робітників і жовнірів.

Мілюкова остро критикують.

Не лише соціялістична, але також умірковна преса приписує причину останних заворушень вині Мілюкова. Йому закидують, що він передівсім забогато говорить. Се було причиною, що в четвер богато полків взяло участь в демонстрації проти правительства.

В Петроґраді настав знова спокій.

НЮ ЙОРК, 7. мая. — Жидівська часопись „Форвертс" одержала від свого кореспондента з Петроґраду отсї вісти:

„Нині, в понеділок, панує спокій. В Москві і в Петроґраді мають тепер надію, що між радою робітників і жовнірів а провізоричним правительством прийде до повного порозуміня і спільної, згідної праці.

„Підчас демонстрації, яка відбула ся в Петроґраді в пятницю, 6 осіб убито а 14 ранено.

Арештоване аґітатора за окремим миром.

„В Одесі арештовано аґітатора, який провадив сильну акцію за окремим миром. Його арештовано сейчас після його приїзду з Ясів (Румунія) до Одеси. **Однак російські війска увільнили арештованого.**

Побіда соціялістів над кадетами в Омску.

„В Омску, столиці ґубернії тоїж назви, при виборах урядників перейшли кандидати, поставлені соціялістами. Всі кандидати з партії кадетської (конституційно-демократичної) перепали.

Домагають ся утвореня коаліційного кабінету.

„Підчас останних демонстрацій в Петроґраді і Москві соціялісти поставили між иншим також домагане, щоби на місце теперішного кабінету покликати новий, коаліційний, в склад котрого війшли би представителі всіх політичних партій".

ПОБІДА КРАЙНИХ ЕЛЕМЕНТІВ В РОСІЇ.

ПЕТРОГРАД, 6. мая. — Через три дні і три ночи без перестанку можна було почути на кождім розі улиці промову за або проти провізоричного правительства. Нині і завтра не можна буде почути ані слова, бо рада робітників і жовнірів заборонила.

Рада видала приказ арештувати і поставити перед суд яко зрадника демократії кождого, котрий відважив би ся промовляти до товпи, уладжувати демонстрацію, або уживати стрільного оружа. Сей приказ був виданий на два дні.

Заходить обава, що деякі радикальні елементи, невдоволені з угоди, заключеної між виділом ради а правительством, будуть робити заходи, щоби викликати нові заворушеня. Небезпека тим більша, що богато з них має оруже. В їх посіданю находить ся поверх 400 карабінів. Підчас останних заворушень сї крайні радикальні елементи робили враженє крайних анархістів.

Робітники і жовнірі, зорґанізовані в раді, видячи в них небезпеку для демократії, розкинули по цілім місті відозви, взиваючи мешканців до спокою і забороняючи уладжуванє зборів на улицях і площах в місті.

Рада робітників і жовнірів вийшла з останних заворушень побідно і значно скріпила своє становище. І так:

1. Рада виратувала правительство, допровадивши до порозуміня між робітниками і правительством.

2. Рада здобула нову силу, яка позволяє їй мати повний і безпосередний вплив на правительство.

3. Рада позискала отсим вплив не лише в Петроґраді, але й поширила його на цілу державу.

На приказ ради правительство мусїло вислати до своїх союзників нові поясненя до ноти Мілюкова. А се означає, що правительство є тепер лише екзекутивою ради.

Нинїшні робітничі часописи були переповнені радостию з нагоди побіди демократії.

Часопись „Правда", яка є найбільше читана, опрокидує закид, немов би крайні елементи хотіли викликати домову війну. **„Жертви, які вчера впали на Невськім Проспекті,** — говорить часопись, — **се жертви провізоричного правительства, яке є заборолом капіталістів проти пролетаріяту".**

Як довго рада зможе удержати точну контролю над правительством, так довго можна надіяти ся якого-такого спокою і згідливого співділаня.

Російські ґенерали проти мира.

ПЕТРОГРАД, 7. мая. — **Головний командант російських війск, ґен. Алексієв, заявив ся рішучо проти змаганя соціялістів до мира без здобутків і відшкодовань.**

Ґенерал Ґурко видав до своєї армії розказ, в якім взиває своїх жовнірів, щоби перестали братати ся з німецькими жовнірами. Ґенерал заповідає, що небаром російські війска розпічнуть наступ, щоби не дати Німцям спромоги переносити війск зі східного фронту на західний. Вже в останних часах Німці перенесли 3 дивізії зі сходу на захід. Вкінци взиває ґенерал своїх жовнірів, щоби дальше бороли ся по стороні аліянтів за визволенє поневолених народів. Відозва кінчить ся словами: „Жовніри! Запишіть своєю кровію перші сторінки історії свобідної Росії, коли сього справа вимагає".

ВОЄННІ ПРИГОТОВАНЯ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ.

ГОЛОВНА ЗАДАЧА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ — ЗНИЩЕНЄ ПІДВОДНИХ ЛОДОК.

ВАШИНГТОН, 7. мая. — **Першою і найважнійшою задачею Злучених Держав у війні з Німеччиною є після гадки воєнних властий знищенє підводних лодок.**

Від успішної боротьби з підводними лодками буде залежати дальша поміч, з якою Злучені Держави мають прийти своїм союзникам у війні з Німеччиною. Плянова висилка війск, амуніції, поживи, угля і т. д. не може відбувати ся, як довго діяльність підводних лодок не буде зовсім або бодай частинно обмежена.

Всі дотеперішні наради виказали, що якогось одного, зовсім певного средства на знищене підводних лодок нема, але треба вживати всіх можливих способів до їх поборюваня.

Головні способи для усуненя небезпеки зі сторони підводних лодок є після гадки американського штабу отсї:

1. Будова як найбільшого числа кораблів транспортових.

2. Будова малих кораблів, яких задачею було би виключно стежити рухи підводних лодок. Сї кораблї мали би оперувати головно в области бльокади. Вони мали би бути зоружені в 5 до 6-цалеві гармати.

3. Бльокада німецького побережа при помочи підводних мін.

Один з американських знавців піддав гадку, щоби на случай, коли всі способи проти підводних лодок покажуть ся надаремними, перевести спільними силами фльоти англійської, французької і американської напад на воєнні пристани Німеччини, які становлять підставу до воєнних операцій підводних лодок. Такий крок був би незвичайно ризиковний, бо міг би потягнути втрату фльот. Однак знищенє операційних підстав підводних лодок усунуло би вповні їх небезпеку.

ПРАВИТЕЛЬСТВО ЖАДАЄ ОДИН МІЛЇЯРД ДОЛЯРІВ НА БУДОВУ КОРАБЛІВ.

ВАШИНГТОН, 8. мая. — **Щоби усунути небезпеку, яка грозить зі сторони німецьких підводних лодок, буде внесений, з рамени правительства біл в справі 1 мілїярда долярів на будову кораблїв торговельних.**

Для успішнїйшого переведеня сеї задачі згаданий біл жадає, щоби правительство перейміло у власний заряд фабрики зелїза і сталї.

Правительство надієть ся, що в протягу двох літ зможе побудувати 5 до 6 мілїонів тон.

500.000 дол. нагороди за винахід на знищенє підводних лодок.

ВАШИНГТОН, 7. мая. — **Щоби заохотити винахідників до продуманя средства для знищеня підводних лодок, в кругах фінансових зложено фонд в сумі $500.000 і призначено його яко нагороду за винахід средства, яким можна би успішно нищити підводні лодки.**

Федеральне правительство радо приняло до відома сей крок американських банкирів.

ВІК ДЛЯ ОБОВЯЗАНИХ ДО ВІЙСКОВОЇ СЛУЖБИ 21 ДО 27 ЛІТ.

ВАШИНГТОН, 7. мая. — Військові комісії ведуть переговори в справі полагодженя ріжниці щодо віку мущин, обовязаних до служби на підставі принятого закона про примусову службу.

Сенат приймив був вік від 21 до 25, палата послів від 21 до 40.

Як доносять з урядових жерел, комісія палати послів згодила ся на вік від 21 до 27 літ. Справа має бути небавом предложена обом палатам до остаточного полагодженя, почім закон про примусову військову службу піде сейчас в житє.

Зате сенат має згодити ся на відкиненє резолюції в справі висилки дивізії добровольців під проводом Розевелта на терен війни до Европи. Згадана резолюція була вже відкинена в палаті послів, але в сенаті була принята.

Американські зелїзничі механіки відійдуть до Франції перші.

ВАШИНГТОН, 7. мая, — **Американські зелїзничі механіки будуть першим війском, яке відійде до Франції. Се війско має складати ся з найліпших механіків, які добровільно зголосять ся. Воно буде складати ся з 9 полків.**

З урядових круґів доносять, що відїзд тих полків розпічнеть ся в можливо найскоршім часі. Їх задачею буде відбудованє зелїзниць в територіях, відзисканих підчас теперішного наступу війск аліянтів, у Франції. Цілковите знищенє зелїзниць не позволяє аліянтам на успішне переведженє дальшого наступу.

Американська комісія має сейчас виїхати до Росії.

ВАШИНГТОН, 7. мая. — **В урядових кругах роблять стараня, щоби з огляду на критичне положенє Росії американська комісія як найскорше відїхала до Петроґраду.**

Президент Вілсон має в тих днях іменувати членів згаданої комісії. З приводу ворожого становища соціялістів супроти Елігу Рута, який мав їхати на чолі згаданої комісії, з іменованєм прочих членів комісії здержано ся.

Війна потриває ще три роки.

ВАШИНГТОН, 7. мая. — **Секретар війни, Нютон Д. Бекер, заявив, що має малу надію на скоре покінченє війни. Після його переконаня війна потриває ще три роки. Воєнні приготовленя американського департаменту війни відповідають також вимогам трилїтної війни.**

В Німеччині надіють ся якоїсь важної події.

АМСТЕРДАМ, 8. мая. — **Берлінська часопись „Льокаль Анцайґер" подає яко причину, задля котрої канцлер ще дотепер не подав точних воєнних цілий Німеччини, се, що Бетман Гольвеґ надієть ся якоїсь важної події, яка значно улекшить його задачу.**

Одна підводна лодка знищила фльотилю рибацьку.

ПАРИЖ, 7. мая. — Зі Сан Бастіяно (Еспанія) доносять про боротьбу, яку звела одна німецька підводна лодка з фльотилею французьких і еспанських кораблїв. До охорони фльотилї служили два зоружені кораблї „Верден" і „Мари". Зразу підводна лодка мусїла уступити перед огнем корабельних гармат з поля битви. **Але опісля вона знова показала ся на поверхні води і в протягу одногодинної битви затопила оба зоружені кораблї і кілька кораблїв рибацьких.**

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
Published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовлень належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 428 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописи не звертає ся.

З біжучої хвилї.

Петроградське „Новое Время" (з 3. цьвітня б. р.) доносить, що **в Києві отворено першу українську гімназію.**

Телєґрама з дня 7. мая, яка наспіла з Відня до Копенгаґен, доносить, що **австрійський цісар Карло удав ся враз з президентом кабінету до Галичини. Сїй подорожи приписують велике політичне значінє. Плян, аби Галичині дати самоуправу, аби в сей спосіб зменьшити вплив Поляків в австрійськім парляменті, а рівночасно умowжливити німецьким партіям контролю парляменту, буде правдоподібно залишений. Цісар і президент кабінету роблять заходи, щоби найти инший спосіб розвязаня сього питаня.**

В сих днях польський музик, І. Падеревский мав в гали нюйорського університету „Коломбія" реферат на тему „Польща і польська запомогова праця". Починаючи згаданий реферат, Падеревский сказав:

Я не є бесїдником з покликаня, але в днях радикальних змін, в днях, коли сьвященик стаєть ся стрільцем, і коли старинні сьвятині науки остріляють ся наче звичайні кріпости, то годить ся простити музикови, коли він виголошує реферат.

Ті слова, які сказав великий і славний чоловік, ваш президент, тронули кождого Поляка так, що нині нема нїодного живучого, котрий не віддав би крови свого серця за прапор Злучених Держав, який є правдивим символом свободи і справедливости на землї. **Польща провадила сотки віен, але нїодної заборчої. Вона воювала в обороні свободи, христіянства і справедливости.**

Коли розходить ся о бізнес, то Падеревскому можна простити не лише яко музикови, але також яко Полякови.

Коли одначе ходить о правду, то тут не повинно ся обдурювати других. **Історія Польщі є наскрізь кровава, а кожда сторінка в історії сусїдних народів говорить про се, чи війни Польщі були заборчі чи в обороні свободи, христіянства і справедливости...**

Чи криваві війни з Україною, підбитє Правобережної України, закріпощенє селянських мас, панщина — се оборона свободи і справедливости?...

Чи релїґійні переслїдуваня православних Українців — се оборона христіянства?...

Всьо має свої границї; має їх також і брехня, пане Падеревский.

Один Грек, Адамантос Т. Полізойдес, поміщує в нюйорській часописи „Івнінґ Мейл" (ч. 109, з 8. мая б. р.) статю, в якій між иншим читаємо:

Без ріжниці, які є відносини між Румунами і Болгарами, Болгарами і Сербами, Болгарами і Греками і навідворот, всі ті національности є все зеднані у спільній небезпеці перед могучою російською навалою з півночи.

Румунія, по вирівнаню границї в 1878 році, яке забрало від неї Бесарабію, все глядїла з недовірем в сторону бувшого союзника і сильного сусїда і, хоч тепер тягнет зі сторони Мадярів та Болгарів, вона все була цікава знати, що станеть ся тоді, коли російське панованє укріпить ся три-вало над Золотим Рогом (в Царгороді). **Доля України була все безнастанною перестрогою патріотам з Букарешту.**

В дальшім тягу статї говорить ся про імперіялістичні пляни Мілюкова, ясним, певним, в другого вимагає ще кий обстає при тім, що Царгород мусить бути російським. Автор статї годить ся з поглядами міністра Керенського, який каже, що Царгород повинен бути міжнародною власностию.

НАШІ ЗАВДАНЯ.

Ніколи ще сьвіт не переживав такої суматохи, горячки, публичних дискусій на найріжнороднїйші теми, як у теперішних часах. Що зістане порішене тепер, се буде рішаючим для десяток будучих поколінь, тому сучасні справи вимагають незвичайної прозорности, знаня предмету і найкрасшої постанови його розвязаня. Зрозуміли се проводирі европейських держав і націй і всїми силами старають ся використати сучасну нагоду, бо виринають тут десятки зрілих, а непорішених ще питань соціяльних, економічних, політичних, національних, культурних і многих инших, а все те домагаєть ся, жадає, кричить о як найскорше своє заспокоєнє по добрій волі, в противнім случаю грозить покликати в поміч свою стихійну силу.

Нинїшна війна, відкривши ріжні лихі сторони нашого культурного житя, почасти показала й лїк на них, а се негайне заспокоєнє всього природного, дозволенє йому повного розвитку всїх сил, а винищенє або полишенє на самовільну смерть всього штучного, позбавленого житєвої, стихійної, успішної сили. Мов марева непокоять теперішну людскість питаня: що робити, куди йти, як видістати ся з сучасної халепи і який хід надати біжучим справам, щоб не було опісля гірких нарікань будучих потомків на нездарність своїх батьків. Російська революція без сумніву відповіла в певній мірі на повисші питаня, але до цїлковитого їх поладнаня ще далеко... Серед щоденних красноріччивих слів европейських дипльоматів можна вловити деякі фрази, яких здійсненє має необчислену вагу не тільки для поодиноких народів, але цїлого людства — а се фрази, що як одна так друга з воюючих сторін бореть ся за свободу малих, поневолених націй. Ми назвали се фразами, бо на дїлї бють ся вони за свої власні інтереси, а не за інтереси якихось-там малих, сьвітом забутих, поневолених націй. А тимчасом людскість нїколи не буде щасливою, доки всї її складники, якими є всї народи, не будуть цїлковито вдоволеними і не дістануть спромоги на своє повне свобідне житє.

Кинувши духовим оком на теперішний круг культурних народів, ми побачимо тут в політичнім відношеню два, різко від себе відмежовані і без взаїмного порозуміня, табори: народи політично сильні, національно високо розвиті, творячі могучі держави або занимаючі в них пануюче становище — і їх протилежність: народи політично поневолені, зі слабою національною сьвідомостию, без високого почутя свого „я" і неначе би вже самою долею-мачухою засуджені на повненє рабської ролї в загально-людськім історичнім розвитку. До народів першого рода належать Москалї, Поляки, Нїмці, Французи, Анґлійці, Мадяри, Італійці і многі инші; до другого: Українці, Білорусини, Литовці, Лотиші, Хорвати, Словаки, Ірляндці і т. д. В їх відміннім поневоленю й криєть ся ріжниця їх змагань, бажань, прямовань, тактики боротьби, посьвят, жертв, словом: всього того, чого друга сторона не зрозуміє і назве вузким національним шовінізмом, або умовим нездарством. Говорячи ясно, Французови, Нїмцеви або Москалеви і в голову тепер не прийде боротись о національні права, національну єдність, пошану, національні признаня, на які Українець витрачує чи не найбільшу частину своєї житєвої сили. Ось таким робом підійшли ми до того, що нас найбільше тут інтересує і над чим варта би нам докладнїйше застановити ся.

Ясним є, що сучасна культура має богато космополітичних (всесьвітних) рис, які є спільним добром усїх націй і країв. Се спільнє добро з часом законсервовують ся і творить опісля залізний капітал людського духа. Треба тільки тут добре розібратись і не забувати, що лише ріжнородностию доходимо до витвореня і поліпшеня цїнного спільного добра. Вартість сього спільного добра дає право прим. Українцеви вчити ся богато від Німця, Француза, Анґлійця, але треба тільки памятати про питомість і характер Українця і примінювати чуже до українських обставин, положеня, становища національного, економічного, суспільного і т. д. Порівнуючи Москаля з Українцем, ми бачимо, що те, що в першого є самозрозумілим, ясним, певним, в другого вимагає ще зусиля, посьвяти, боротьби, що нам ще треба богато-богато попрацювати, поки ми всї згідно скажемо: Ми Українці. На тим поли ми ще дуже-дуже далеко позаду других, могучих народів. В нас не розвязана ще як слїд основа всякого людського житя, бо ми ще не маємо повного свобідного і заґарантованого нашими власними силами національного розвитку, національної сьвідомости, з якої потім виростає все друге. Тому для нас не має значіня боротьба суспільна, економічна, клясова так довго, як довго не буде порішене наше кардинальне, найголовнїйше жадане, яке обнимає в собі вже все инше — а се: повна національна свобода українського народу. **В теперішнім його положеню жевріє одна іскра, одно чутє і мета — одержати спромогу цїлковитого національного розвою, розбурхати і піднести національно несьвідомі, сплячі маси і ввести їх в круг новітніх европейських народів.**

А як довго наша мета не буде здійснена, так довго кождий Українець повинен і мусить всї свої сили, змаганя, енерґію і працю звернути на осягненє сеї мети; в противнім случаю він буде зрадником того свого народу, який, прийшовши колись до сили, з відразою відвернеть ся від нього, яко такого, що, покинувши своє близке, пігнав ся за чужим, далеким.

Дивно разять нас тепер слова на тему космополітизму, партійности і Бог знає чого; щоби тільки не національности. Правда, українська натура широка, здібна захоплювати ся найбільше туманними і відірваними думками, фантазіями, ідеями, але вважаймо, що не на те нам тепер пора. **Нас не повинні і не сьміють тепер розділювати думки партійні; ми не можемо тепер віддавати свій труд у боротьбі на чужинецькій ниві; ми не сьміємо бути більшими соціялістами, буржуями, католиками, православними ніж Українцями, а противно: в першій мірі ми маємо бути тільки Українцями, а потім вже чим схочемо, бо коли не нас возьмуть верх партійні переконаня понад національними,** які декотрі наші інтернаціоналісти виставлять чимсь-то вузким, антикультурним, ба навіть шовіністичним, **тоді ми пропали в користь наших сильнійших сусїдів і будемо погноєм для їх інтересів.** Тому супроти нашого прикрого національного положеня ми твердимо, що **лише горяча любов до свого, вічне вздвиганє національної справи понад всякі инші, партійні, і безнастанний наклик до праці на своїм перелозї, зможе нас скоро видвигнути з того занедбаня, в якім ми тепер живемо.** Непростимим гріхом є, хоч би на часок, нозабути своє і працювати для чужого, або того, що не приносить безпосередної користи нашій нації. Ми не бавмо ся в сухих доктринерів, не малпуймо инших, висших культурно народів, які давно мають те, чого ми бракує, то є національну силу, самосьвідомість, єдність і елєментарні права свободи.

Консерватизм широких мас вратував нас від винародовленя, але коли хочемо нїтти дальше поза сирий етноґрафічний матеріял і не вигукувати, що нас 40 міліонів, а показати сьвітови сьвідому, живу культурну силу, нам треба робота і то такої, яка би безпосередно відносила ся до національної користи, без огляду на те, чим би ми не були, і національна почва повинна всїх нас разом лучити, як пень лучить ріжні галузи. Ми не уповаймо на чужу доброту, не надїймо ся на милосердє московського народу, якому своя шкіра близша, а потім вже чужа, але самі звернім всї наші сили, всю міць ума і волї на добро нашого і тільки нашого народу і то цїлого, а не якоїсь його частини, бо страшенно мало в нас зроблено, цїлі поля лежать облогом, а маси є так темні, що аж ляк пройма, що істнує ще таке явище в XX. віці. **З положеня нашого народу слїдує, що без ріжниці на партії, переконаня і погляди — всї до одного, засукавши рукави, повинні взяти ся до національної роботи, бути крайними націоналїстами, нести просьвіту, знанє, культуру в широкі непросьвічені українські маси і розбуджувати в них несьвідому дрімаючу силу, пустити її в рух і вивести на всесьвітну культурну арену нового велита і творця людської цивілізації.**

З РЕВОЛЮЦІЙНИХ ПОДІЙ НА УКРАЇНІ.

Київ.

Визначені воєнним судом на ніч 15. марта дві карн смерти не відбулись. Зорґанізувала ся тут Рада Робітничих Депутатів. Тимчасовий екзекутивний комітет складаєть ся з осіб, які є прихильниками спокійного продовжуваня занять і робіт.

Збори київської української інтеліґенції порішили повідомити тимчасове правительство про великі потреби Українців, а також просити о відновленє української преси.

Міська дума постановила привитати нове правительство і доповнити свій склад членів включенєм в неї членів всїх суспільних орґанізацій. В пятницю рано прокуратор судової палати дістав приказ міністра Керенського сейчас освободити політичних виновників. Судові урядники негайно приказ сповнили. Вістка про амнестію облетїла вихром цїле місто. В напрямі ґубернської тюрми пустила ся товпа народу. За дня у висших школах відбули ся численні сходини при співучасти делєґатів чужих ґруп шкільної молодіжи. На сходинах принято резолюцію політичного характеру, а також рішено заховувати ся спокійно і продовжувати свою працю. Після нарад ученики пійшли до тюрми стрічати освободжених політичних злочинців, котрих витали опісля радісними окликами. Потім всї розійшли ся спокійно.

Одеса.

Дня 18. марта вийшли телєґрами з манїфестаціями. Тисячні товпи обляглм будинки редакцій. На улицях торжество: одні цїлують ся, другі плачуть з радости. Товпи домагають ся в редакціях нових вістий. Начальник одеських доріг доносить про зміну комунікаційного руху. Урядники, які з утоми просили о відпущенє на відпочинок, телєґрафують, що вже здорові і скоро вертають до роботи. По всїх орґанізаціях, котрі доставляли армії харч, закипіла подвійна робота.

Харків.

Дня 17. марта з рана фабрики не працювали. Всюди скликують мітинґи. Великі мітинґи відбули ся в міськім драматичнім театрі і в домі робітників. Після розпоряджень міського суспільного комітету арештовано звісного Ґреґуса-Марковського, бувшого начальника харківського відділу детективів. Він особисто зявив ся в міського комісаря з заявою, що його мабуть шукають в місті. Тут його зараз арештували.

Ростов над Доном.

Телєґрами про події в Петроґраді дістали редакції доперва 15. марта. Спеціяльні виданя телєґрам розкупловано на розхват. Вечером відбули ся численні манїфестації. В театрах грали марсельєзу. На нараді міського начальника Меєра; при співучасти предсїдателя промислового комітету, представителя земського союза і редакторів ґазет, міський начальник заявив, що він і наказний атаман Граббе признали нове правительство. В вечір у воєнно-промисловім комітеті збори суспільних діячів постановили заснувати горожанський комітет. Перед його сформованєм вибрано екзекутивну комісію. Збори робітників приступили до орґанізації Ради Робітничих Депутатів і рішили утворити народну міліцію. Впис до міліції вже розпочав ся. Дня 15. марта науки в школах не було. Чорносотенна ґазета не вийшла.

(„Русскія Вѣдомости" 18. марта 1917).

Чорносотенна аґітація в Одесі.

„Новое Время" з 25. марта с. р. пише: 24. марта з рана розійшли ся по місті чутки про близкий арешт ґенерал-ґубернатора Ебелова, про убийство начальника штабу Маркса, про арештоване членів міського комітету і про жидівський погром. Чутки були вперті і у звязи з ними приключила ся утеча арештантів з тюрми при неясних обставинах. Воєнні власти, в повній згоді з представителями міського комітету і з радою робітничих депутатів, приняли в тім напрямі енерґічні кроки. Арештовано начальника тюрми, полковника Переленіна, міського голову Пелікана, його товариша Мечнікова, члена управи Альбранда і цїлий ряд инших осіб, котрих уважали виновниками протиреволюційної аґітації. До арештовано тих осіб наступив спокій.

До одного маґазину амуніції явила ся якась незнана особа і, показавши посьвідку соціял-революційного комітету, зажадала видачі ґранатів. Дістави відмову, ся особа хотїла вдерти ся до маґазину силою, але її арештовано. По довшій провірці в раді робітничих депутатів показало ся, що та незнана особа зовсім не належала до соціял-революційної партії. З виновником поступлять як з особою, котра шкодить революційному руховн.

Викрито також поодинокі случаї поширюваня провокаційних листків, надрукованих в Харкові в друкарни Радомишльского і звернених проти Жидів. Ті, що поширювали протиреволюційні листки, зістали арештовані міліцією і салдатами.

РОСІЇ ГРОЗИТЬ ДОМОВА ВІЙНА.

ВАШІНҐТОН, 7. мая. — „**Росія йде простою дорогою на встрічу найбільшої домової війни, яка потягне за собою дуже тяжкі наслїдки**".

Таке переконанє висловив один зі замітних воєнних знавців, який від часу упадку царя точно слїдить розвій подій в Росії.

Після його гадки до домової війни в Росії не прийде може сейчас; можливо, що треба буде на неї ждати яких три місяці, але її вибух є питанєм лише часу.

„**З упадком старого режіму Росія найменьше на протяг біжучого року перестала істнувати яко воююча держава на арені війни**", заявив військовий критик. „Про переведенє якогось більшого наступу нема й бесїди. Коли б російські війська наступ перевели, то вони не устоять ся супроти нїмецьких і австрійських війск.

„Не можу в Росії нїчого предвидїти, хиба заколот, анархію і домову війну. Через якийсь час воно виглядало так, що правительство буде держати ся разом, але се скінчило ся з хвилею, скоро лише знищено карність в російській армії, віддавши військову контролю комісіям".

Тисячі російських офіцирів, — як се заявив дальше критик — вважали за відповідне зречи ся своїх начальних становищ. Без карности не може істнувати жадна військова орґанізація. Жовнїр, який не відносить ся з поважанєм до своїх старших, не є карним жовнїром. А скоро нема поваги і карности, вартість жовнїра спадає як найнизше.

В урядових кругах американських замало займають ся слїдженєм положеня в Росії. В департаменті для заграничних справ заявляють, що урядові вісти з Росії є успокоюючі. Сї вісти однак приходять часто значно пізнїйше ніж вісти приватні.

Дипльомати і урядники аліянтів навіть не старають ся закривати своєї обави щодо положеня в Росії. Вони є під тим зглядом більше песімістичне настроєні ніж правительство американське, яке все ще вірить, що люди, котрі стоять нині на чолї російського правительства, найдуть дорогу, щоби зарадити лихови.

Нема чоловіка, котрий, займаючи відповідальне становище, відважив би ся на підставі теперішного стану в російській армії робити якісь кроки, навіть в случаю, коли би нова демократія тримала ся разом.

Правительства ожидають з великою нетерпеливостию надавничайного засїданя думі, яке скликано на домаганє ради робітників і жовнірів.

УВАГИ НА ЧАСІ.

(Надіслана стаття).

Після „Українського Дня".

Мимо безчисленних затій із сторони кацапського табора й інтернаціонального гнізда „українських" галанасів „Український День" таки відбув ся. Українська суспільність по той і сей бік океану має причину радіти як з одної сторони з уваги на велику матеріяльну поміч жертвам війни, так з другої сторони з уваги на многозначну моральну поміч, яка лежить головно в тім, що в українській справі заговорило правительство вільної Америки, та що з тою справою близше познакомила ся американська суспільність. Можемо сьміло числити на те, що колись на мировій конференції представники всїх держав будуть мусїли числити ся з голосом великої Америки і з її співчутєм для української нації. А понадто правительство Америки все буде стояти в обороні прав поневолених народів і старати-меть ся причинитись до їх самостійности, так як саме тепер робить стараня запевнити самостійність Ірляндії. Таксамо стане Америка в обороні українського народу.

І саме в пору буде українському суспільству тепер, коли повалений московський царат, коли маємо за собою правительство і нарід Злучених Держав, коли цїла Европа вже гаразд познакомлена з українським питанєм, подумати про те, як нам на дальше відносити ся до ворогів України, до тих, що старали ся недопустити до „Українського Дня", до тих, що старали ся загорнути в свої руки випрошений у великодушних чужинців гріш для наших голодних земляків, — до кацапської партії і до партії інтернаціональних пташків.

Українці знають, що се є кацапська партія. Українці знають, що в таборі москвофілів опинили ся наші затуманені, одурені брати, які все йшли сліпо за голосом царських аґентів, що взяли ся за срібняки виховувати племя яничарів. І ті задурені галицькі Українці, що дали ся зловити на гачок платних Юдів — се невинні жертви людської несовістности і продажности. Годї навіть припускати, щоби самі темні маси москвофілів були взяли ся перешкаджати справі „Українського Дня". Однак як почали відати усїми „голосами" москвофільські орґани, як почали москвофільські аґенти їздити по вічах і бурити своє стадо, вислїд був такий, що до Вашінґтону пійшло кілька, а може й кільканайцять протестів, які опинили ся в кошу.

Кацапські провідники не то, що не пошкодили справі „Українського Дня", але противно: пошкодили собі, виміряли собі перед Американцями здорового полічника, виставили сьвідоцтво своєї політичної проституції, свого варварства, свого ренеґатства, рабства, заїлости, злоби, безхарактерности. Кацапські лїдери в своїй ненависти до Українців навіть образили американське правительство, ба навіть таку гуманїтарну інституцію як Червоний Хрест. В своїх протестах іменно кацапи кричали, що жертви зібрані в „Український День" пійдуть на підмогу не народу, а „швабської партії", „австрійської інтриґи" і т. д. Звісно, що Американці признають Українців народом згідно з усїм культурним сьвітом і тому й не звертали уваги на зневажливі протести кацапів, які брали ся заперечувати правду і задумували навчати Американців неправдою з кацапської „Правди". Звісно, що жертви з „Українського Дня" будуть розділені Червоним Хрестом між потерпівших Українців. Чиж думають кацапські вчені, що Червоний Хрест се якась аґенція якогонебудь правительства так, як кацапська банда? З яких причин, на яких основах сьміли кацапські редактори і горлачі заздалегідь оскаржувати Червоний Хрест о якісь там партійні інтереси, чи симпатії?

Застановляючи ся дальше над кацапським невдалим замахом на „Український День", приходимо до заключеня, що кацапи не мають крихітки співчутя і милосердя не лиш для ближного, для Українця, але навіть для галицьких кацапів, з котрих не всї опинили ся під опікою славного господина Дудикевича, який вміє по панськи жити за запомоги для голодних утїкачів. Бо прецінь жертви будуть розділені між українське населенє і ніхто не буде голодного питати, чи він дійсний Українець, чи він Українець-яничар. Осьтак то господа редактори кацапських „Правд", „Сьвітів" і прочого сьмітя старали ся видерти кусень хлїба не лиш голодним Українцям, але навіть своїм братам по рублю і по царю — кацапам.

Однак сей крок кацапських провідників можна уважати за їх послїдну доску ратунку. Вони бачили, що ненависна їм Україна росте в силу і значінє і хотїли бодай трохи пошкодити українській справі. Вони се робили тому, що, предвиджуючи конець кацапства, хотїли ратувати ся бритвою, якою самі собі підрізали горло. Вони не мали на стільки чести, отвертости, самопошани, щоб вернути ся до рідного народу. Вони волїють ратувати ся хоч би бритвою, хоч би шнуром. І тому вони так різали себе самих, в тім переконаню, що ріжуть Україну і Українців.

Але чому старали ся вбити справу „Українського Дня" Українці із сконфедерованого табора інтернаціональних ґанарків?

Їх полїтика була ще огиднїйша, ще підлїйша від робота кацапів. Вони від самого початку, коли Впр. о. Адміністратор, яко один з провідників Української Ради, почав стараня о „Український День", вони вже від тодї намагали ся замилити суспільности очи, що то вони старають ся о „Український День". Цїлий час старали ся ті чорні духи з під інтернаціонального прапора держати нарід в тій вірі, що „Український День" се заслуга виклятого сьвященика і всїлякої швайцарської, данської, норвежської, шведської інтернаціональної голоти. Вони навіть поважили ся заперечити слова конґресмена, який вносив резолюцію в справі „Українського Дня". Вони навіть важили ся заперечувати факти, які потверджує протокол американського конґресу.

Вони навіть здобули ся на такий бандитський крок, що взивали людий, аби збирати жертви в імени Української Ради, а відсилати до „численя" до Федерації.

Чомуж аж такого способу хватали ся інтернаціональні канарки? Чому вони так дуже бажали „рахувати" ті гроші, що мали йти голодним вдовам і сиротам на кусок хлїба? Чому вони хоч не вибрали певного банку, щоб там гроші слати, але так конче хотїли, щоб ті гроші перейшли через їх інтернаціональні пальці?

Чи бачиш, український народе, які гідні наслїдники Васїньких і паришьких ананів і подібних інтернаціональних ремісників готовили замах на вдовиний і сирітський хлїб?

Там в старім краю тисячі з голоду мруть і пухнуть, третий рік голодують, стогнуть від нещасть і нужди, а тут в Америці інтернаціональна братія, що розпаношила ся на робітничих долярах, намагаєть ся „рахувати" ті вижебрані центи для нещасних, голодних нуждарів в краю на хлїб.

Тісамі пани, що через два роки ширять в народі роздори! Тісамі пани, що, вивалявши ся у всїляких інтернаціональних порах, приїхали до Америки, щоб робити серед Українців „нову політику". Тісамі пани, що не очистили ся з закидів дефравдації і змарнованя фондів.

Ті пани, що старали ся загорнути всї народні орґанізації, народнє добро, народний гріш в свої інтернаціональні руки.

Ті пани, що відають на заслужених українських патріотів в краю і тут, що відають на український патріотизм, що відають на церкву, на релїґію, що ширять інтернаціональний, не-патріотичний соціялізм, безвірє, моральне зіпсутє.

Ті пани зовуть себе Українцями і хочуть бути твоїми провідниками, народе! Пробуди-ж ся, український народе! Пробуди ся і візьмись до праці над своїм добром, до вичищеня рідної ниви з москвофільського хабазя й інтернаціонального паскудства!

Розумною, розважною працею зможемо навернути і переконати, осьвідомити тих темних братів, що впали в сїти московських аґентів.

Таксамо зможемо переконати тих братів, котрі дали ся зловити на масні, високопарні слова інтернаціональних, федераційних ремісників.

Але всїляких кацапських редакторів і головачів і інтернаціональних крикунів і ошуканців женїм проч від української полїтики, від українських інституцій, від українських часописий!

Україна тепер потребує добрих, щирих і чесних синів, а не москвофільських і інтернаціональних полїтичних гандлярів, обманців і дефравдантів народного гроша.

Н. Н.

В СПРАВІ ІРЛЯНДСЬКОЇ АВТОНОМІЇ.

(Статя в „Gaelic American", з 5. мая 1917 р.)

Балфур і Нортклїф бажають опінії Америки в справі ірляндської самоуправи. Длятого наша опінія є:

Ваш край (Англія) вже протягом сїм столїть панує по тирански над Ірляндією без огляду на засади людскости.

Від днів. званих „Penal Laws", ви впаювали засади в шкіру дїтий. **Ваша полїтика супроти Ірляндців була в основах брутальною.**

Ви ноторичним перекупством знищили ірляндський парламент до тої степени, що навіть ваші власні історики не можуть вас оборонити.

Ви знайшли край промисловий, а знищили його розмірно. Ви знайшли край цвитучий торговлею, але варварськими законами замкнули пристані. Ви знайшли богате рільництво, але сконфіскували землї. **Ви знайшли край щасливий і богатий, а по сїмсот лїтах допровадили його до розпуки і нужди.**

Нехай анґлїйські приятелї не сумнїваютьсь ся щодо американських поглядів на сю справу.

Ви, з Анґлії, знаєте промову Ґледстона, виголошену в парляменті 1880 року? Таксамо і ми думаємо.

Памятаєте, що сказав Ллойд Джордж в 1912 році?

Думаємо, що Ірляндія повинна бути вільною: вільною у своїх урядах і праці для свого відродженя; вільною від вашого Habeas Corpus, від ваших баґнетів і касарень, від ваших арештів і парляментів, від ваших шпиґунів і жовнірів.

Говорите нам, до чого є уповажнена Бельґія? Добре! Розуміємо, що й Ірляндія є уповажнена до тогосамого. Розумієте тепер?

Лорд Нортклїф, який бажає американських поглядів, має тепер їх, докладно означені.

Знаємо, що підчас трох виборів перейшла „самоуправа".

Не можемо однак зрозуміти, длячого не впроваджуєте самоуправи в житє, але шлете до Ірляндії жовнірів для сповнюваня урядів.

Не можемо зрозуміти, длячого зраду Карсона ви нагородили йому місцем в міністерстві, а Сміта визначили на засуд Кейзмента за зраду.

Тепер провадите війну за свободу і демократію і права малих народів; не можемо однак зрозуміти, чому ви винародовлюєте Ірляндію і не дозволюєте їй сповнити повинностий, про які говорив у своїй безсмертній промові Ґледстон.

Чого Америка очікує? Очікує автономії здобутої ірляндським народом в трох виборах більшостию голосів і негайного впровадженя автономії в житє.

Скристалїзуйте мрії Парнеля, а тодї Америка приплесне вам в долонї.

В СПРАВІ „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ".

Отсим пригадуєть ся Хв. Комітетам, щоби старали ся як найскорше покінчити рахунки з уладженого у своїй місцевости „Українського Дня" і присилали точний звіт зі зібраних жертв на „Касовім звітї", який кождий Комітет одержав.

Чеки (дрефти, моніордери) треба виповняти так:
Federal Trust Co. of Newark (for Ukrainian Relief Fund).
Касові звіти враз з чеками належить посилати на адресу:
Rev. E. Sydoriak, 42 Van Buren St., Passaic, N. J.
До касових звітів належить долучити також спис колекторів і ними зібрані квоти.

Оголошенє точних звітів з поодиноких місцевостий розпічнеть ся на другий тиждень.

УКРАЇНСЬКА РАДА В АМЕРИЦІ.

ДОПИСИ.

З GARY. IND.

Вино чи вода?

Мешканці перського міста Іспагану рішили ся подарувати мурзі, начальникови свого міста, бочку вина. Щоби се величаво виглядало, поставили порожну бочку перед його домом, а кождий Перс мав прийти з фляшкою вина і вилляти його в бочку. Всі так зробили. Рано, коли хор співав народний гимн про се, що Перси готові житє жертвувати за своє місто і свого мурзу, йшли мешканці Іспагану перед дім мурзи і виливали в бочку по фляшці вина. Кождий з них погадав собі дома: „Ну, що то шкодить, як я виллю фляшку води. Инші дадуть вино!" Але так подумали собі всі. Велика бочка була в полудне повна. Коли мурза скоштував вина, показало ся, що се вода. „Патріотичне вино має свій смак," — сказав мурза.

Зовсім такийсамий примір з Персів взяли собі товариші „Запорожської Січи", від. 7 У. П. Р. Орг. „Гайдамаки" і Бр. св. Арх. Михаїла, від. 322 У. Н. Союза, в Гери, Інд., дня 21. цьвітня с. р., на „Український День". Як Перси рішили ся подарувати свому мурзі бочку вина, таксамо висше згадані товариства рішили ся приступити до місцевого комітету „Українського Дня". Як кождий Перс погадав собі дома, що то не буде шкодити, як він вилле фляшку води, бо инші дадуть вино, таксамо погадали собі пани обох згаданих товариств дня 21. цьвітня. „Що то буде шкодити, як я не возьму участи в „Українськім Дни"? Инші возьмуть участь!" На жаль, так подумали всі члени висше названих товариств і участи не взяли.

Отже я, яко секретар „Українського Дня", маю сьмілість запитати ся вас, панове: Що вас спонукало до такого думаня? Чи ви дійсно взяли собі примір з Персів? Я сумніваю ся... Тут треба шукати за иншими причинами; треба шукати за початком вашого підступу і кирині. Кажу підступу і кирині, бо як ви були би не думали киринити, то булибисьте не уживали підступу, булибисьте не приходили на наради місцевого комітету „Українського Дня", булибисьте не принимали уряду до місцевого комітету, коли не хотілисьте його виконувати. А ви уряд приняли і зголосили ся до лист і пушок збирати жертви, а як прийшов день 21. цьвітня, коли треба було послужити народній справі, то ви поховали ся по норах коршем та киринили.

Згадавши вже про слово „кириня", мушу сказати, що воно мерзене і погане. Воно само собою викликує гидь і обридженє в людини правої і чесної. У народу, що сьвідомий своєї цїли, у народу сьвідомого своєї народної чести, слово „кириня" повинно щезнути раз на все. І так воно є у всїх культурних народів, лиш, на жаль, нема сього в нас. Саме тоді, коли треба найбільшої єдности, найбільшої карности, коли треба згуртувати всі одиниці під один прапор єдности і солідарности, саме тоді вилазять у нас, мов черви з нор, киринники і шкідники народної роботи. Вони ніколи борше не вилізуть. Коли ніхто нічого не робить, то вони сидять тихо, спокійно, замасковані маркою патріотизму. Аж коли прийде слушна пора, коли хто инший візьметь ся до праці, тоді ті замасковані патріоти зачинають киринити, а, користаючи з довіря декотрих одиниць, дають волю своїм забаганкам, амбіціям, личним ненавистям і ківечать верші засади народного житя: карність, єдність і солідарність.

Хвиля була така важна, така горяча, що кожда людина, хоч би і найменьше сьвідома, як не помагала в праци, то хоч не шкодила, а наші замасковані патріоти хотіли всю нашу працю зкалічити кprинею. Тому супроти тих людий, що взяли ся до кирині, не будемо мати ніякого згляду і пошанованя. Нищити їх будемо на рівні з найбільшими зрадниками нашого народу, на рівні з запроданцями і хрунями. Бо той, хто в карні ряди народу несе заразу кирині, той, хто замісць виратувати свого брата від голодової смерти, замісць змилосердити ся над конаючими від голоду своїми дітьми, їх ще добиває, той, хто ради нещасного лакімства за склянку пива несе народній справі шкоду, — той повинен собі радше по словам Христа привязати камінь млиньский до шиї і потонути в глибині моря.

Коли він сього не зробить, то його знищити мусить сам нарід і ті чесні люди, для яких справа народу є висша о ціле небо від ідіотичних забаганок замаскованих патріотів.

Андрій Цебан.

З PEEKSKILL. N. Y.

Подяка від Комітету „Українського Дня" в Піксіл.

В імени голодуючих вдовиць, сиріт і калїк в старім краю щиро-сердечну подяку складаємо Вам, українські Дїточки в Піксіл, за Вашу щиру працю, до котрої Ви так красно появили ся дня 21. цьвітня. Сей день був нам великим до нашого діла, бо ми мали нагоду показати свою любов до свого рідного, заплаканого тепер народу. Честь Вам, дорогі Дїточки! Честь Вам перед Богом і всїм народом українським! Честь Вам перед чужинцями, перед котрими Ви показали, що маєте щиро привязане серце до свого народу і пізналисьте, що Ви є галузию того великого дерева, котре своїми галузями прикрашує цілий великий прекрасний гай, то значить, що Ви є членами того великого українського народу, між котрий вдер ся ворог, мов лютий зьвір до пасіки пчіл, забрав, знищив усьо і лишив по собі лиш згарища, цвинтар і море гірких, пекучих сліз.

Хоч від рідної землі ділять нас так великі морські безодні, то Ви однак почули плач і нарікання своїх рідних, берете оружє в руки і стаєте проти того найстрашнїйшого ворога, котрий може побороти і найсильнїйшого великана — проти страшного голоду, котрий вже третий рік панує в тім нещаснім місци плачу, тай заганяє тисячами наших рідненьких в чорну могилу.

Ви-ж не повстидали ся протягнути свою руку до чужого народу і попросити о кусень хліба для тих бідненьких сиріток, котрим з голоду і холоду вже і сліз в очах забракло...

І що-ж діеть ся з ними під теперішну пору? Їх родичі вже давно не жиють, тато вже згинув в калюжі своєї власної крови, а мама пійшла в могилу від смутку і недостатку. І так лишили ся бідні сиротята без всякої опіки, без одежі, хліба і даху над головою. О, якже, вдячний буде Вам той бідний калїк, отримавши від Вас милостиву поміч. [illegible] ся слезами і наш князь церкви, боголюбимий архиепископ у Львові, котрий що лиш повернув на свободу. Як він утішить ся, коли побачить, що Ви тут за морем, в чужині далекій, не забули на свій терплячий нарід. Він в своїх горячих молитвах буде молити Бога за Ваше здоровлє і щастє.

Отож старайте ся, дорогі Діти, і надальше отирати слези плачучим. В тім лежить надія, що лише з розцьвітом Вашої науки, пошани і привязаня до своєї національности можете стати твердим фундаментом будучности свого народу.

Комітет дякує також усім родичам, котрі сповнили свій обовязок і післали свої діточки до тої народної праці, як і всім жертводавцям за щирі жертви. А Вам же, Діточки, за щиру працю нехай Бог винагородить!

Комітет.

З MINNEAPOLIS. MINN.

По „Українськім Дни".

Як радісно і легко на душі працювати для народу і почувати себе, що і „ти" щонебудь робиш між людьми. У нас в Миннеаполіс відбув ся „Український День". Працювали спільно два товариства: „Запорожська Січ" і „Українське Драматично-Просьвітне Товариство ім. Т. Шевченка" і зібрали 500 долярів, котрі вислано до Української Ради. Отже, не задивляючись на погляди товариств, всі були раді допомогти в таку годину бідним вдовам і сиротам у старім краю.

Дякуємо всім жертводавцям міста Міннеаполіс і околиці за їх щедрі жертви, а також дякуємо тим, що збирали, за їх труд і чесність. — У. Д. П. Т. ім. Т. Ш. Йосиф Камінський, предс.

З PERTH AMBOY. N. J.

До Родимців з села Черче, повіт Рогатин, Галичина, що жиють в Перт Амбой і околици.

Дорогі Братя і Сестри! Ми знаємо, що кождому з Вас жаль на серци, кождому серце стигне, коли Ви собі розгадаєте за старий свій край, за своїх рідних і бідних родичів, і братів і сестер, котрі навіть не бачать кавальчика чорного, сухого хліба.

Згадайте, дорогі Братя і Сестри, за тих наших бідних братів за морем. Там не дзвонять тепер дзвони, але гармати, гарматні кулі грають. Там нашим старенькім родичам вже певно навкучило ся нужденне житє і вони просять смерти від Господа Бога. А наші братя і сестри і сироти маленькі, діти бідні, босі, нагі і голодні протягають до нас свої рученята, просять і благають помочи: Поможіть нам! Ратуйте від зимна і голоду!

Дорогі Братя і Сестри! Ви всі плакали, як отець духовний говорив проповідь на Великдень. Кілько то сліз поплило з Ваших очий, як проповідник згадав за старий край. Хто був, то сплакав. Дорогі Братя і Сестри! Плач і сльози не поможуть нашим нещасним родимцям. Ми мусимо жертвувати їм свою поміч!

Дорогі Братя і Сестри! Ви знаєте, що тут у Перт Амбою завязав ся комітет, котрий працює над тим, аби їх, тих бідних, колись виратувати від голоду. Пертамбойський нарід складає на сю ціль жертви при всїх нагодах. Дорогі Братя і Сестри! Хто має серце в грудях і хоч трошки любови до старого краю, той нехай зложить жертву на руки того комітету.

Сей комітет складає сердечну подяку нашому добродїєви, п. Іванови Ваверчакови, за його працю. Пан Іван Ваверчак подарував нашому комітетови годинник і ще сам продавав тікети на виграшку того годинника. Напрацював ся він богато, але його труд приніс для голодних у старім краю 56 долярів. Підписаний комітет в імени жителїв села Черче желає Вам, Пане Ваверчак, всього того, що Вам наймилійше!

Дорогі Братя і Сестри! Ви бачите, що тепер вже і чужі люди дбають про наш нарід, а кілько є між нами таких, що ще ані цента не дали. Дорогі Братя і Сестри! Не жалуйте, давайте жертви, щоби ми колись показали ся, що ми були в Америці.

Складаємо сердечну подяку всїм тим чужинцям, що брали участь у виграшці годинника, тим, що продавали тікети і тим, що дають колекту на повисшу ціль. Най Вам Бог за се заплатить, бо то всьо іде на бідні сироти села Черче.

До сього часу зібрано на сю ціль $238.75.

За Комітет:

Олекса Клим, предс.; — Григорій Геба, секр.

Никола Стек, кас.

З McKEES ROCKS. PA.

Вистава драми „Перед бурею".

З нагоди „Українського Дня" заходами членів читальні „Просьвіти" в Мікізракс, Па., відограно в неділю 22. цьвітня с. р. в гали Р. Н. Дому історичну драму в 6-ох актах „Перед бурею" (Повстанє Наливайка).

З огляду на велике число аматорів (45 осіб), що брали участь у тій виставі, не дасть ся оцінити кожду гру аматорів зокрема, а лише головнійші ролї і сцени в скороченю. І так по піднесеню куртини гурт козаків, що розтаборились в гаю, щоб відпочати та покріпитись на дальшу дорогу, представляв ся чудово, тільки замало було гумору у козаків, бо декотрі з них, забувши свої реченя, кидали від себе невідповідні слова. Дальше І. Мартинко (в ролї Стояна, реєстрового козака) пописав ся влучно, тільки як сідав до їди, то відсунув огонь руками на бік. Хор козаків „Ревуть, стогнуть" випав знаменито. Найлучше вивязались із своїх задач: О. Галевич (в ролї Левка, сина Стояна), що залицяв ся до Ванди; К. Бекешівна (в ролї Ванди); Л. В. (в ролї Бруна), відтак Петрусь Горобець (козак, що гине в боротьбі зі збунтованими козаками, котрі йшли проти Наливайка). Прочі ролї не випали як слїд, бо дотичні аматори не вміли добре орієнтувати ся. Баба Пріська (грала Х. Секула) пописала ся чудово. Т. Рідош (в ролї Ганжі) грав добре. Ролю кошового Підвисоцького грав А. Гошелик і вивязав ся знаменито. Битва випала дуже добре. Хор „Гей чого, хлопці" вийшов також добре. Бенкет в хаті Стоянів та вечерниці випали знаменито. Найкрасше із всїх пісень вийшов хор „Дівка в сінях стояла".

По представленю відспівано „Ще не вмерла Україна" і „Май Контрі".

Загально сказавши, се представленє випало, як на такі сили, дуже гарно. До прикрашеня вистави причинила ся у великій мірі пані Угорчекова з Джерзи Сіти, котра змогла прибрати стільки ріжнородних строїв і так богато засмотрити у всі потрібні річи свою костюмерію. Наші аматори виглядали в тих строях на сцені справді дуже пишно.

Немало труду і праці понесли пп. О. Галевич і п. В. Малієвич, котрі підняли ся вивчити співу і цілого так тяжкого представленя. За се належить ся їм повне признанє і похвала.

Публика виповнила галю по береги, помимо того, що не було так гучних оголошень.

Драма „Перед бурею" є дуже мало знана. Її у нас мабуть перший раз на американській Україні виставлено. Вражінє з представленя виніс кождий як найлїпше і я гадаю, що гостий не забраклоб ніколи, хоч би такі представленя давали ся частійше.

Л. В.

З BALTIMORE. MD.

Вистава „Тимка Капраля".

Наш „Аматорський Кружок" відограв тут дня 23. цьвітня б. р. представленє під назвою „Тимко Капраль".

Ролю Гафії, жінки Нагірного, грала пані Ірина Шпакура. На самім початку Гафія мала стояти та старанно кужіль надгинати, а вона сиділа, якби піре скубала. В другім місци, де мала дочку як мати виправляти до праці, то вона випихала її як остатну наймичку. Відспівана нею пісня вийшла лихо.

Ролю Олї відограла п-на М. Хижинська, та, на жаль, не мож було її ані чути ані зрозуміти, бо так як гуся з травою розмовляла, а до того була в білих черевиках, які не надавали ся до її строю. Окрім того вона не звертала уваги, коли має бути сумна, а коли весела.

Ролю Василя, вояка грав якийсь незнаний Т. Заливайко. Пан Заливайко був би зробив лучче, як би був відограв свою ролю як правдивий вислужений вояк, а не зміняв свого імени, та не грав ролї так, як 3-місячний оферма.

Ролю Тимка капраля грав п. Тома Солодкий. Його ролею належалоб ся прикрасити ціле представленє, бо він має гарні пісні співати, а він не співав, тільки говорив слова пісні, щоби скорше, а не гарнійше. Він також не мав найменьших капральських рухів. Не звертав також уваги на те, як стояти на сцені і як з ким говорити, бо коли розмовляв з Олею про любов, то виглядало, як би до битки ставив ся.

Ролю війта грав п. Т. Кащак. Він не грав своєї ролї як статочний війт, але як сельський жебрак так, що не можна було розріжнити, чи він хліба просив, чи війтівські розпорядженя давав.

Ролю писаря грав п. Ф. Стець і відограв її знаменито, бо був цілком подібний до старшого сельського писаря, котрий потрафить і хлопови і жидови добре очи замилити.

Ролю Гершка арендаря грав п. Кирницький і заслужив собі на найбільшу похвалу, бо зумів своїми рухами, підскоками та правдиво жидівськими мантичками так заінтересувати й розвеселити гостий, що від сьміху та від оплесків не могли повстримати ся.

Ролю Тараса Нагірного грав п. Д. Захарчук, але не дуже добре, бо його рухи були невідповідні.

Ролю парубка грав п. К. Грень, котрий списав ся дуже добре, бо зумів заспівати, погуляти і приповісти, як правдивий парубок в забаві і танци.

Ролї двох селян, хлопця і жидка були короткі. І вони могли би були вийти трохи лучше, хоч гості не звертали на них великої уваги.

Ще позволю собі звернути деяким людям увагу, щоби підчас представленя не ходили по гали та одні другим не перешкаджали, цигаретків щоб не палили та не кричали, коли не потрібно, а притім і дітий не пускали, щоби по гали бігали та кричали тоді, як заслона піднесена, бо се не виглядало як на представленю, тільки як на якім збіговиску...

Гість.

З NEWARK. N. J.

Спростованє.

Хвальна Редакціє! В числі 52. „Свободи" появила ся допись з Нюарку, підписана п. Гр. Дідохою, який закидає мені за гроші „Кізлівського Комітету" для будови „Народного Дому" в Кізлові, до якого я належу і єсьм секретарем, будьто би я ті гроші спроневірив, будьто я мав вислати на якесь засланє, будьто вони лежать в якісь вохкій скрини неначе в кримінали, де не можуть бачити сьвітла денного, через що аж плісніють.

Аби не тільки п. Дідоха довідав ся про ті гроші, але цілий наш загал, тому я подаю до відома, що ті гроші є ульоковані в банку „Американ Нейшенел Бенк" у Нюарку, ч. книжки 12768. Книжка банкова знаходить ся у касієра п. І. Ткача, 197 Корт ул. Кождого часу п. Дідоха може зайти до касієра і побачити сю книжку.

„Кізлівський Комітет" не проявляє тепер ніякої діяльности з тої причини, що війна вибрала собі терен в тій околиці, в котрій є Кізлів, і відколи війна шаліє, відтоді перервана всяка комунікація і гроший не мож було вислати на призначене місце. Коли війна скінчить ся, гроші вишле ся на призначене місце, за що ручу.

В. Дідилівський,
секр. „Кізлівського Комітету" будови Нар. Дому.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

„Вcеславянське" віче в Ню Йорку.

Минувшої неділі (6. с. м.) в „Карнегі Гол" в Ню Йорку відбуло ся так зване „всеславянське віче", устроене заходами „Злученої славянської преси".

На вічу були репрезентовані 15 нюйорських товариств, а іменно, чеські, російські, словацькі, сербські, словенські і польські. Не були репрезентовані Українці і Болгари.

В імени полудневих Славян промовляв І. Пупін; в імени Москалів — ґр. І. Толстой і репрезентант тимчасового правительства, др. Б. Шатський; в імени Чехів І. Вопічка, бувший американський амбасадор Румунії, Болгарії і Сербії.

Цікавим є, що 2.000 зібраних на тім вічу заявили, що вони репрезентують 10-міліонову славянську іміґрацію в Злучених Державах...

Бурливе віче Айришів.

Минувшої пятниці (4. с. м.) в гали Купер Юніон в Ню Йорку відбуло ся велике віче Айришів. Се віче відзначило ся бурливостию і формальною бійкою, в якій брали участь з одної сторони женщини, а з другої около сто полісменів, зоружених в палки.

На вічу був присутний майор Ню Йорку, Джан Пуррой Мічель, який був першим бесідником. Присутні привитали його промову бурею криків і свистів. Хвилями крик був не до описаня. 1.500 зібраних кричали: „Проч з брудною Анґлїєю!"; „Най жиє Сін-Фейн!" і т. п.

На вічу ухвалено резолюцію льояльности для Злучених Держав.

Шпигунство і цензура преси.

Палата послів приняла правительственний проєкт про заряджене проти шпигунства, свободи слова і преси. Проєкту не принято в тійсамій формі, як його внесено, але в кождім разї новий закон зробить великий переворот у внутрішнім житю держави.

Цензуру преси змінено о стільки, що вразї оскарженя за якийсь артикул, або вістку, оскаржений мусить ставити ся перед суд, де означить ся степень провини.

Виконуючу власть сього тяжкого закона буде сповняти президент Вілсон. Від нього буде залежати, чи цензура має бути слабша чи острійша.

Такої striкої цензури не має ніодна воююча держава в Европі. Часописи будуть уповажнені подавати лише ті вісти, які перейдуть через машину головної цензури. Тоді і всяка критика роботи правительственної адміністрації буде неможлива.

Кара буде виносити найбільше 10.000 долярів або 10 літ арешту.

Потрібно 100.000 урядників.

Виповіджене війни наробило правительству не малого клопоту. Між иншим правительство турбуєть ся тепер, відки взяти 100.000 урядників, більшу часть стенографів і тайпрайтерів, а рівночасно журить ся, де знайти їм мешканя. Під теперішну хвилю населенє Вашінґтону виносить 365.-000 душ, отже сумнїваютъ ся, чи вдасть ся яким способом примістити ще й тих 100.-000 писарів.

В кождім разї, коли би навіть вдало ся їх примістити, то ціна за мешканя дуже високо підскочить. Правительство заявляє, що платня сих робітників буде досить мала. Підносять ся голоси, щоби сих робітників не спроваджувати всїх до Вашінґтону, але щоби розділити їх по всіх головнійших державних канцеляріях в околицях Вашінґтону.

Колізія поїзду, яким їхали французькі посли.

Спеціяльний поїзд, яким їхали відпоручники французької комісії, Жофр і Вівіяні, зіскочив з шин недалеко Арколя, Ілл. Нещасливого випадку не було. Спеціяльна комісія зелїзнича заявила, що випадок лучив ся случайно.

Хліб в Шікаґо коштує 15 центів.

Від минувшого вівтірка хліб в Шікаґо коштує вже 15 центів бохонець. Бохонець є трохи більший від попереднього, який коштував 10 центів.

Мічель забороняє співати гимни аліянтів при танцях.

Майор Ню Йорку, Дж. Мічель, вислав до комісаря лайсенсового департаменту слідуюче розпоряджене:

„Дійшло до моєї відомости, що „Стар Спанглед Баннер" і національні пісні аліянтів примінено декуди до танців. Я поручаю, щоби ви повідомили властителів салунів, галь і готелів, аби вони безпровołочно залишили таке практиковане, бо в противнім разї відбереть ся їм лайсенси".

Фармери увільнені від лави присяглих.

Всї фармери в Рочестер, Н. Й., і особи заняті при роботї на фармах зістали увільнені від участи в лаві присяглих.

До чого звикли кацапи.

Доносять нам з Вунсокет, Р. Ай., що тамошний головний кацап, В. К., назбирав гроший на церкву, але не віддав їх батюшці. Натомісць купив собі убране і жінцї спідницю. Другі кацапи, довідавши ся про се, піднесли крик. Тепер задержали йому платню і відбирають „пожичених" $40.25.

Інтерновані кораблї в данських Західних Індіях є цілком безпечні.

Конґрес Злучених Держав заявив, що інтерновані в данських Західних Індіях (тепер уже власність Злучених Держав) ворожі кораблї є цілком безпечні. Правительство Злучених Держав не буде їх конфіскувати, бо коли ті кораблї заїхали до пристаний, то згадані пристани належали ще до Данії.

Хочуть спровадити до Америки німецьких полонених.

Сенатор Гейл зі стейту Мейн вніс в конґресі резолюцію, жадаючи спроваджения тут більшого числа німецьких воєннополонених, які є тепер в Анґлії і Франції. Після гадки Гейла, тих полонених уживалоб ся до пільних робіт і т. п. На покрите коштів спроваджения тих полонених до Злучених Держав сенатор Гейл жадає 1,000.-000 долярів.

Знайшов примір до наслідуваня.

17-літний Луіс Каль з Бруклина, Н. Й., зістав узнаний яко злочинник другої кляси. Його обвинено о злодійство. Каль ішов 15. евенею і на розї 40 улиці вкрав в якоїсь женщини пулярес, в котрім було 40 центів грішми і дорогоцінностий варто сти 500 долярів.

Коли молодого злочинця припровадили перед судію, всї, що його знали, дуже здивували ся. Він має досить поплатну роботу в одній канцелярії, а також походить з чесної родини.

По довгих здогадах всї прийшли до переконаня, що злочин сповнено під впливом рухомих образків в кінематоґрафах. Каль дуже любив дивити ся на такі вистави, які представляють злодіїв, занятих своїм ремеслом.

Хто дотепер знаходить ся в пеклї.

Підчас своєї проповіди в Ню Йорку Білли Сондей заявив, що він знає, хто з визначнійших осіб знаходить ся тепер в пеклї. Є там бувший юдейський цар Ахав, еспанська королева Ізабеля, московський цар Іван Грізний, московська цариця Катерина II., Жан-Жак Руссо, Карло Дарвін і Джан Стюарт Мілл. Можливо також, що в пеклї є і Карло Маркс.

35-тисячна товпа богобоязливих, яка слухала нїсенїтниці Сондея, нагородила його бурею оплесків.

11-літна матїр.

Одна італійська дївчина в Шікаґо, Ілл., яка числить 11 літ і 4 місяці житя, породила 30. цьвітня дитину в шпитали Коломбус. Дитина (хлопчик) важить 3 фунти і лікарі мають надію удержати її при житю.

Остра жінка.

Ф. Емерик Утмарк в Ню Йорку вніс до суду просьбу о дозвіл на розвід зі своєю жінкою. Про свою жінку Утмарк висловив ся з дуже великим жалем. Він заявив, що вона не давала йому ніколи спокійно спати, а коли він хотів її поцілувати, то вона копала його. Останного разу він просив її, щоби вона пійшла з ним до церкви, а вона відповіла йому: „Іди до чорта". — „З такою жінкою — каже Утмарк — і сам чорт не міг би дати собі ради".

КАНАДІЙСЬКІ ВІСТИ.

Канадійські ліберали домагають ся самоуправи для Ірляндії.

В Отаві (столиця Канади) відбуло ся недавно масове віче, на якім обговорювано справу ірляндської автономії. Вілфред Лоре дав під голосоване слідуючу резолюцію:

З огляду на скріплене сили аліянтів в осягненю признаня рівних прав для малих народів, і національного принципу військового панованя і управи народом проти волї того народу, опінією сього віча канадійських горожан є — без дальшої проволоки надати Ірляндії давно обіцяну автономію.

Віче приняло повисшу резолюцію, а сенатор Едвардс додав, що „або має бути рішена справа автономії, або мусимо признати конець парляментарному правительству".

Фармери купують машини замісць коний.

Фармери в полудневій Альберті закупили сеї весни 200 тректорів, якими мають обробляти свої фарми, то значить: орати, сіяти і косити збіже.

Учитель в арештї за неморальність.

У Вінніпеґу відбула ся судова розправа проти анґлійського учителя Ральфа Ґудріджа, якого родичі дітий оскаржили за доконані неморальні вчинки на ученицях. На вступнім переслуханю суд узнав Ґудріджа винним за три вчинки. Властива розправа відбудеть ся аж за місяць.

НОВИНКИ.

Побіда вільної демократії в Европі.

Розрухи, які започаткували ся в Росії, проникли також до Німеччини, Австрії і Скандинавії. Навіть в пануючих кругах Анґлії видно затривожене.

Анґлійський Тамі з окопів пише лист до правительственних урядників, в якім каже, що Анґлія мусить перевести внутрішні реформи не лише в Ірляндії, але також в самій Анґлії.

Спитати пересїчного Анґлійця, як офіцири на фронті трактують його, а як Ірляндця, то він відповість, що на фронті всї рівні, всї борють ся за побіду. І коли вони, вигравши війну, повернуть домів, то тоді в імени справедливости вони зажадають аґрарних реформ і взагалї реорґанїзації внутрішних відносин в державі.

Перси жадають републики.

Телеґрами доносять, що наслідком російської революції демократичні Перси розпочали сильну аґітацію за заложенем в Персії републики. Осередком републиканського руху є міста Табриз і Теґеран, а републиканські аґітатори знаходять піддержку між населенєм північної части Персії.

Турецькі війска добровільно опустили перську територію.

Нове страховище війни.

З Копенгаґен доносять, що там наспіли вісти про нове страшне відкрите воєнної штуки. Німці вже від кількох місяців вправляли своїх офіцирів, як обходити ся з апаратами, які на широку і довгу просторонь сїють плинним огнем. Сей винахід при помочи кількох апаратів має силу здержати кождий ворожий наступ.

Загальна служба для мущин у Франції.

У французькім сенаті внесено резолюцію, жадаючу загальної конскрипції всїх мущин у віці від 16 до 60 літ, без ріжниці національної або державної приналежности. Власти будуть запитувати, чи інтересований чужинець хоче остати ся на французькій території і працювати, де його нададуть власти, чи хоче опустити границі Франції. Горожан будуть запитувати, до якої роботи вони бажалиб бути приділені.

Критикують анґлійську адміраліцію.

Лондонські ранішні часописи з 28. цьвітня б. р. скритикували анґлійську адміраліцію за страти в кораблях минувшого тижня.

Часопись „Дейли Мейл" пише:

В часї війни числить ся лише на успіх. Рада адміраліції, яка признала, що підводні лодки затопили 55 анґлійських кораблів в однім тижни, не повинна сподївати ся подяки. Ми хочемо, щоби затоплювати підводні лодки і щоби почати топити їх сейчас. Пановане над морем переходить в руки підводних лодок і коли адміраліція дозволить се надальше, то нехай не сподївасть ся вибачення її сього.

Каже, що літаки до нічого.

Анґлійський посол, В. Гікс, обговорюючи в парляменті справу анґлійських літаків, сказав, що анґлійські літаки є до нічого і їх не повинні уживати до літаня над німецьким фронтом. Страти анґлійських літаків за чотири місяці він подав як слідує: в січни 56; в лютім 119; в марті 159; в цьвітни (до 26.) 319. Посол Гікс радить, аби правительство заперестало купувати невідповідні до літаня машини.

Анґлійці вдоволені з женщин-кондукторок.

Як доносить телеґрама з Лондону, тамошні мешканці є дуже вдоволені з жіночої служби по зелїзницях. Великі зелїзничі стації виглядають чистїйше, відколи женщини почали там працювати. Також вози є чистїйше вимиті.

Італійський посол жадає признаня жіночого права.

Італійський посол Мурателлї вніс в парляменті резолюцію, жадаючи признаня женщинам права голосованя.

У відповідь на сей проєкт премієр Бозеллї написав згаданому послови лист, в якім говорить ся:

О скільки справа відносить ся до голосованя при адміністраційних виборах, то я не думаю, щоби тут могли зайти які сумніви при наданю женщинам тихсамих прав, які прислугують мущинам, але щодо політичного голосованя, то тут справу треба ще відложити.

Болгарія платить пенсію родині швайцарського горожанина.

Болгарський парлямент (собране) ухвалив платити родині одного швайцарського горожанина 3.600 франків річно. Швайцар, на імя Аєр, був учителем в Болгарії і коли вибухла війна, він зголосив ся яко доброволець до болгарської армії і під болгарським прапором згинув у боротьбі з Сербами. Яко доброволець болгарської армії був він вже у трох війнах і був відзначений ранґою оберляйтнанта.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

А. Б., Бруклин, Н. Й. — Думок у надісланім вірші богато, але ніодна з них не оброблена як слід. Длятого вірш не може бути поміщений.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

SUPREME OFFICERS OF THE UKRANIAN NATIONAL ASS'N

ПРЕДСІДАТЕЛЬ:
ДМИТРО КАПІТУЛА,
Box 565, McAdoo, Pa.

МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬКА:
МАРІЯ ВІЛИК,
2042 W. Huron St., Chicago, Ill.

МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬ:
ІВАН ВАВЕРЧАК,
782 State St., Perth Amboy, N. J.

СЕКРЕТАР РЕКОРДОВИЙ:
МИХАЙЛО УГОРЧАК,
Box 76, Jersey City, N. J.

СЕКРЕТАР ФІНАНСОВИЙ:
СЕМЕН ЯДЛОВСЬКИЙ,
Box 76, Jersey City, N. J.

КАСІЄР:
АЛЕКСІЙ ШАРШОНЬ,
524 Pine & Franklin Sts., Shamokin, Pa.

РЕДАКТОР „СВОБОДИ":
ОСИП СТЕТКЕВИЧ,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗАВІДАТЕЛЬ „СВОБОДИ":
АНДРІЙ САВКА,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
ВАСИЛЬ ЛЕВЧИК,
48 Washington Ave., Elizabeth, N. J.
ЮЛІЯН ПАВЧАК,
430 E. 14th St., New York, N. Y.
НИКОЛАЙ РОСОЛОВИЧ,
1731 St. Paul St., Nicetown, Philadelphia, Pa.

РАДНІ:
ІВАН ҐЛОВА,
521 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.
АНДРІЙ СТЕФАНОВИЧ,
236 Park Road, Ambridge, Pa.
ВАСИЛЬ ГРИШКО,
439 N. 6th Ave., Scranton, Pa.
НИКОЛАЙ ВАВЕРЧАК,
720 Charles St., Perth Amboy, N. J.
ЙОСИФ СЕНЧИНА,
2864 W. Eleventh St., Cleveland, Ohio.
СТЕФАН МЕЛЬНИК,
50 Pulsifer St., Auburn, N. Y.

—o—

ПРОСЬВІТНА КОМІСІЯ:
о. В. СПОЛІТАКЕВИЧ, предсідатель,
635 N. River St., Wilkes Barre, Pa.
ДМИТРО АНДРЕЙКО, секретар,
Box 234, Jersey City, N. J.

—o—

Головна Канцелярія „У. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J. Tel. J. C. 498.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць цьвітень 1917 р.

УВАГА,

котру кождий місцевий Урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в рекордовім звіті за місяць цьвітень 1917 р. як суспендовані або виключені за неплачене місячних вкладок чи з иньших причин згідно зі статутом орґанізації, коли хотять і на далі бути членами У. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця (мая) до своїх відділів і вписати ся нанова, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця мая 1917, то в червню 1917 р. мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятє), коли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю цьвітню 1917 р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю маю 1917 р., бо на другий місяць, т. є. в червню 1917 р. вичеркнеся їх з членів орґанізації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тілько на підставі нових аплікацій (просьб о принятє).

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 1. Ференц Дмитро.
В. 18. Горбаль Ірений.
В. 21. Тхір Миколай.
В. 23. Шуран Василь.
В. 26. Крисько Андрей.
В. 28. Рева Григорій.
В. 33. Гупко Савастина.
В. 36. Бонашевська Катерина, Теребушка Маланка.
В. 38. Гульханський Стефан.
В. 48. Фітяк Петро.
В. 50. Кульчицький Михайло.
В. 59. Лобдинський Стефан.
В. 62. Гатала Іван, Гелета Дмитро, Согор Іван.
В. 63. Шостачко Анна.
В. 67. Ксьондзик Дмитро.
В. 74. Тонка Гнат, Гандзи Стефан.
В. 75. Франків Стефан.
В. 76. Бурик Теодор.
В. 77. Мисько Семен.
В. 86. Осеняк Йосиф.
В. 90. Хращевський Анатол, Лях Миколай, Височанський Петро, Ковалишин Марія.
В. 91. Возьнічак Марія.
В. 101. Підберецький Василь, Малета Яків, Гурзан Миколай.
В. 103. Яремчук Василь, Коралевич Іван, Худик Володимир, Стецик Павло, Бувч Миколай, Риґа Ілько.
В. 124. Явний Петро, Семанчук Андрей.
В. 128. Виростек Петро.
В. 132. Гайдук Яків.
В. 133. Дідоха Анна, Дідоха Іван.
В. 147. Бучин Антін.
В. 160. Петришин Михайло.
В. 174. Назар Іван.
В. 175. Голодюк Іван, Йоцик Михайло, Безушко Андрей, Поляк Михайло.
В. 179. Волошин Антін, Гречух Юрій.
В. 213. Брочковський Петро, Майка Войцех, Мартиняк Миколай, Мартиняк Анастазія.
В. 217. Воднар Михайло.
В. 220. Чорняк Ілько.
В. 223. Капустинська Розалія, Добуш Анна, Гаврилів Пелагія.
В. 230. Якель Павло, Яремий Дмитро.
В. 235. Ценко Петро, Волошин Василь, Трич Іван.
В. 245. Каралюс Дм., Канюка Семен, Сдлайський Ів.
В. 255. Несторович Леон.
В. 259. Саламон Клим.
В. 278. Грибуляч Анна.
В. 295. Табака Василь, Ковняк Іван.
В. 296. Грицишин Григорій.
В. 300. Олійник Миколай, Бобик Стефан.
В. 318. Русин Єфросина.
В. 320. Шулька Гр., Харишин Анд., Новаковський Ів.
В. 321. Ничипор Роман.
В. 323. Коменда Олекса, Гасин Йосиф, Карпут Петро.
В. 326. Гадух Войцех.
В. 332. Захарків Анна.
В. 339. Касперський Войцех.
В. 342. Бобенчик Андрей, Волянський Григорій.
В. 351. Коцюруба Семен.
В. 369. Іванців Анелька, Явна Ксеня, Гринько Настуня, Явний Миколай, Березяк Анна, Кулик Юрій.
В. 379. Зубинський Павло, Семків Михайло, Ільків Миколай, Багрій Анна.
В. 388. Іванців Дмитро.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 1. Матичак Павло, Заканич Гнат, Конистянський Петро.
В. 20. Панасюк Кох. Зофія.
В. 28. Каламун Василь, Вульшевський Павло.
В. 30. Леньо Теодор.
В. 57. Гринів Панько, Перцаль Фелікс.
В. 75. Мельник Дмитро.
В. 97. Матвіїшин Андрей.
В. 101. Ворона Іван, Ворона Катерина, Сінський Михайло, Горбан Михайло.
В. 106. Медів Анна.
В. 170. Вараник Александер.
В. 173. Вондра Зузанна.
В. 217. Кухар Стефан.
В. 221. Дідух Сенько, Николин Петро, Татарчук Яків.
В. 225. Туркалик Михайло.
В. 239. Конюх Анастазія.
В. 241. Зажицький Мар'ян.
В. 290. Свірщко Анастазія.
В. 301. Уханський Іван, Луцишин Михайло.
В. 330. Дарнола Володимир.
В. 350. Ямрога Войцех, Лісова Парася, Хома Йосиф.
В. 355. Колодчак Кульчицький Михайло.
В. 363. Деренюк Теодор, Кліш Ілько.
В. 365. Шандор Михайло.
В. 388. Мельник Михайло.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ (КАРТАМИ) ЛИСТАМИ.

В. 25. Андренко Дмитро.
В. 43. Зелік Михайло.
В. 59. Ганик Николай.
В. 103. Ковтун Стефан.
В. 105. Лопух Іван, Лопух Юстин.
В. 145. Мланшак Ілько.
В. 147. Ценко Юрій, Ценко Марія, Соджак Михайло.
В. 168. Луцинус Іван, Луцинус Параська.
В. 200. Малафій Сень.
В. 256. Тимчишин Григорій.
В. 259. Собусь Тома.
В. 273. Голодюк Дмитро.
В. 282. Олійник Петро, Масляк Григорій.
В. 286. Німець Павло.
В. 296. Бандурак Теодор.
В. 300. Романишин Матвій.
В. 380. Цурій Стефан.
В. 388. Сліпак Павло.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Гручковський Іван.
В. 5. Булавинець Сидор, Рудніцький Володислав, Коцал Іван.
В. 7. Яцканич Теофіль, Лампанюк Антін, Сакар Ілько.
В. 12. Бабій Онуфрій.
В. 14. Шутак Филип, Лучков Войтіх, Маковійчук Ілія, Шутак Теодозія.
В. 17. Яциник Михайло.
В. 21. Гнат Михайло, Клодовський Йосиф, Іванів Григорій, Синк Теодор.
В. 24. Людвік Карло.
В. 28. Зомба Николай.
В. 37. Генега Варвара.
В. 38. Шевчик Стефан.
В. 41. Кміть Андрій.
В. 45. Івахів Павло.
В. 47. Кріль Іван, Гомзяк Николай, Кібаш Василь.
В. 49. Сабадаш Петро.
В. 52. Пельц Гнат, Матушевський Микола.
В. 54. Філька Стефан, Філька Анна, Палубяк Гавриїл, Листвак Василь.
В. 55. Попелюк Іван, Костів Іван.
В. 56. Шелева Дмитро.
В. 58. Кселиця Стефан.
В. 59. Зелік Олекса, Джус Іван, Фіцак Михайло.
В. 61. Кравц Михайло.
В. 72. Кута Теодор, Мендок Іван.
В. 74. Тарас Стефан.
В. 75. Коцій Григорій.
В. 76. Лабанович Стефан, Бортник Михайло, Робак Станислав.
В. 83. Ямчук Николай.
В. 84. Ванат Петро.
В. 87. Боцко Ілія.
В. 89. Кочманюк Кирило, Кочманюк Ірина, Корпійчук Прокін, Шкроптак Стефан.
В. 93. Сомик Роман, Збір Іван (Тома).
В. 101. Чупа Михайло, Радевич Роман, Сурянович Федор, Адамов Константин.
В. 104. Пахуцкий Бронислав, Сорока Петро, Пацький Павло.
В. 106. Носів Петро, Соколовський Іван, Щупко Василь, Глиняний Іван, Соколовська Маґд., Воробець Юрко.
В. 125. Косар Текля, Скоропад В. Горпина.
В. 128. Савчин Михайло, Савчин Татіяна, Копур Ореста.
В. 138. Блажайовський Василь.
В. 155. Пелех Григорій, Сетік Іван, Шило Петро.
В. 168. Мосняк Андрей.
В. 170. Крочковський Михайло, Кальба Дмитро, Вальчук Григорій, Баречко Іван, Горечко Павло, Грицишин Кость, Мах Еміліян, Хома Іван, Хома Марія.
В. 186. Баволяк Михайло, Поточний Іван.
В. 192. Весоловський Лев.
В. 221. Білинський Андрей.
В. 235. Бобак Николай, Бобак Марія.
В. 239. Буднік Андрій.
В. 240. Масник Магдалина.
В. 245. Ревага Петро.
В. 247. Чахар Василь.
В. 251. Шупак Андрій, Щурко Михайло.
В. 263. Муц Теодор.
В. 270. Бучик Григорій.
В. 283. Зобків Лесь, Тенський Теодор.
В. 288. Кашталянич Кароль, Музика Іван.
В. 316. Андрейчук Михайло, Бурка Василь, Федик Дмитро, Воспіховський Василь, Заблоцький Лука.
В. 318. Глушак Анна.
В. 321. Кульчицька Петронеля.
В. 326. Кугут Іван, Симось Іван.
В. 330. Фенцур Дмитро, Фариняк Стефан.
В. 332. Маковська Михалина.
В. 339. Магінович Теодор.
В. 350. Слепик Йосиф, Слепик Ева.
В. 363. Пархуць Роман.
В. 367. Шеремета Онуфрій.
В. 369. Павлів Іван.
В. 370. Бакалець Іван.
В. 379. Калінун Михайло.
В. 381. Раковіцький Іван, Раковіцька Глов. Марія.
В. 393. Фецатин Петро.
В. 401. Крушельницький Вол.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ ЛИСТИ.

В. 13. Андрей Дмитро.
В. 28. Ценко Юрій, Ценка Марія.
В. 55. Олійник Теодор.
В. 64. Поперак Василь.
В. 69. Товт Павел.
В. 76. Ганик Николай Тимчашин Григорій.
В. 81. о. Орун Захар.
В. 90. Лопух Юстина, Лопух Іван, Валєнь Михайло.
В. 91. Масляк Григорій.
В. 104. Лупинус Іван, Лупинос Параньска.
В. 106. Магеровський Павло, Дунько Іван.
В. 137. Соджак Михайло.
В. 146. Пашкевич Стефан, Пашкевич Петро, Пашкевич Іван.
В. 151. Повіль Анна.
В. 160. Самборський Михайло.
В. 217. Полющак Йосиф.
В. 223. Диняда Петро, Романів Кость.
В. 225. Мельник Демян.
В. 229. Цурий Стефан.
В. 387. Сліпак Павло.
В. 355. Колодчак Кульч. Михайло, Бородайко Мартин, Бодняк Николай, Москалюк Павло.
В. 369. Романишин Матвій.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 1. Полиняк Іван.
В. 4. Підлипчак Петро.
В. 8. Романович Григорій.
В. 12. Никулич Іван.
В. 217. Музичка Андрій.
В. 251. Чипіль Николай.
В. 259. Цвая Катерина.
В. 278. Гаврішків Никола.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю марті 1917 р. було членів в Українськім Народнім Союзі	9.467
В місяцю цьвітню 1917 р. принято нових членів до Українського Народного Союза	103
В місяцю цьвітню 1917 р. принято наново в члени Українського Народного Союза	42
В місяцю цьвітню 1917 р. принято з переступними листами з других відділів У. Н. Союза	30
В місяцю цьвітню 1917 р. перейшло з вищих кляс посмертного	6
Разом	9.648
В місяцю цьвітню 1917 р. суспендовано за неплаченє місячних вкладок чи инших причин	123
В місяцю цьвітню 1917 р. виключено за неплаченє місячних вкладок чи инших причин	8
В місяцю цьвітню 1917 р. взяло перест. листи	34
В місяцю цьвітню 1917 р. перейшло до нищих кляс посмертного	6
В місяцю цьвітню 1917 р. померло	8
Разом	179
З кінцем цьвітня 1917 р. Український Народний Союз числив членів після шістьох кляс	9.469
З кінцем цьвітня 1917 р. Український Народний Союз числив дітий членів У. Н. Союза	1.761
Разом	11.230

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса А $250	392
Кляса АА $500	4.076
Кляса B $750	120
Кляса C $1000	4.840
Кляса BB $1500	36
Кляса CC $2000	5
Дітий членів У. Н. Союза	1.761
Разом	11.230

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.,
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

БАЙОН, Н. ДЖ.

ЗАХОДОМ ҐІМНАСТИЧНОГО ТОВАРИСТВА „СІЧ" відбудеть ся

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ В СУБОТУ, ДНЯ 12-го МАЯ 1917 р.

в гали п. Майдашa, 94 E. 21. ул. Байон, Н. Дж.

Початок о годині 6.30 вечер.

Музика власна Січова. Тікет 25 цнт.

Запрошуємо на баль всіх Родимців як з Байон так і з околиці, старших і молодших. Прийдіть, а не пожалуєте. За добру забаву і щиру обслугу ручать

53-54 КОМІТЕТ.

ЧИ ВАШЕ ТОВАРИСТВО АБО БРАТСТВО

не має на стільки сьвідомих людий, аби могли разом вписати ся до Українського Народного Союза в члени яко відділ орґанізації? Коли є такі люди, що хочуть належати до У. Н. Союза, то пишіть по інформації на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

Осип Федькович.

Други.

Весною птички щебечуть,
Цьвіти зацвили довкола,
Пійду на цвинтар, полечу
До свого друга-сокола.

І пісоньку йому зложу
О дівчатах і о маю,
На цвинтарнім йому ложу
В струни шовкові заграю.

Здоров, друже ти небоже,
Як ся тобі тутки діє?
Ти сумуєш... длячого же?
Що тобі сонце не гріє?...

НЕ ЖЕНІТЬ СЯ В МАЮ.

„В маю лише любитись, але не женитись" — звичайно говорять наші старі люди. „Бо хто в маю женихаєть ся, той не цілком добре маєть ся" — говорить українська народна пословиця.

Перед жененєм в маю перестерігають також римські учені. Овідій, остерігаючи людий перед жененєм в маю, каже, що в маю будить ся природа, а рівночасно з нею встають із землї злі духи, які на кождім кроцї стараються ся шкодити людям.

Одна стара швабська хроніка говорить, що час між Великоднем а Зелеными сьвятами є часом злих духів.

Також жидівський тальмуд каже, що женити ся в часї між Пасхою і Сьвятим Тижнем є недобре. Подібна пересторога є також в індійській сьвятій книзї Ведас.

Се віруванє є найбільше розповсюднене в полудневій Франції, де молоді дівчата ніяк не хочуть вінчати ся в маю. Сатирик Рабелєс, згадуючи про сї обставини, пише: „Дївчатам не можна брати за зле, коли вони не хочуть вінчати ся в маю, значить тодї, коли є залюблені всї осли".

„Звінчані в маю жінки не будуть ніколи вірні" — каже стара бретонська пословиця. А мешканці Лянґедоку кажуть, що маєві жінки є дуже заздрісні о своїх мужів.

В родині, яка звінчала ся в маю, панує бідність, недуги, вчасна смерть, родять ся невдалї діти, недороди, ідіоти і т. п.

Також історія вказує, що звінчані в маю люди є дуже нещасливі. Так нещасливо звінчала ся Марія Стюарт, англійський король Карло І., і француський Людвік XVI., які завчасу покінчили з житєм.

НЕ ШУКАЙ ВІЙНИ!

Щоб ти ся не мучив битвою безнастанною,
То не жени ся з панною.
Щоб ти ся не мучив війною домовою,
То не жени ся ніколи з вдовою.
А щоби не треба було і смутить ся,
То таки найлїпше тобі не женить ся.

ЖАРТИ.

Влучна відповідь

Суфаржистка мала відчит про права женщини. На зборах було також кількох мущин, які хотїли довідати ся, що та суфражистка буде говорити. Бесїдниця, поглянувши зїздливим зором довкола, здержала очи на мущинах і запитала: „Де тепер був би мущина, коли би не було женщини?" — А зпоміж зібраних відзиваєть ся мужеський голос: „Був би ще до нинї в раю!"

Йшло їх чотирох через лїс. Один був глухий, другий слїпий, третий кривий, а четвертий голий. Аж нараз каже глухий: „Слухайте, щось трісло". — А слїпий каже: „А дивіть, онде розбійники". — На се крикнув кривий: „Втікаймо". — А голий додав: „Бо нас обідруть".

Питає офіцир рекрута: — „А кілько ти маєш лїт?"

— „Двайцять один — відповідає рекрут. — Я вже був би мав тепер 22, але я цїлий рік був хорий".

Що за інтерес?...

Учитель: — Мошку, кілько проценту принесе 50 корон за 10 лїт, рахуючи по 2%?

Мошко: — Два процент? Ну що то за ґешефт?

Коли би...

Вона: — Тепер нїхто не женить ся з любови. Гроші, гроші і лише гроші...

Він: — Фальш, панно Юльцю. Я сам з вами оженю ся з любови... Коли лише маєте гроші.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 63, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітинґ відбудеть ся в суботу, 12. мая с. р., точно о годинї 8-мій вечером. Кождий член повинен на тім мітинґу явити ся і свої довги вирівнати. Довгуючі члени як не являть ся, то будуть вичеркнені. Будеть ся приймати нових членів до Братства і до У. Н. Союза за половину вступного. Користайте з доброї нагоди! Кождий член може також записати свою дитину від трох лїт житя до вісїмнайцять. — Комітет.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Вільні Козаки" пригадує всїм своїм членам, що місячний мітинґ відбуде ся в суботу, дня 12. мая, вечером при Ремінґтон стр. Просить ся всїх членів прибути численно. — Дм. Федик, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, вибрало отсей новий уряд: Н. Паснак, предс.; Н. Костів, заст. предс.; І. Заверуха, секр.; В. Ковба, заст. секр.; А. Онуфрик, кас.; Д. Кобель, заст. кас. Мітинґи відбувають ся кождого третого четверга по першім, о годинї 7.30 вечер, в гали парафіяльній, 345 Ремінґтон ул. Найблизший мітинґ відбудеть ся дня 17. мая б. р.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й. Бр. св. Юрія, від. 160, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітинґ відбудеть ся в недїлю, 13. мая б. р., в мітинґовій гали під ч. 89 Бівер стр., Джемейка, Н. Й. Початок мітинґу о годинї 3.30 пополудни. Пригадуєть ся, що кождий член на той мітинґ мусить явити ся, бо буде богато справ до полагодженя: справозданє контрольорів і секретаря, вибір нового уряду і принимане нових членів. Старі члени мусять вирівнати свої залеглости, бо в противнім разї зістануть виключені з Братства і з У. Н. Союза і стратять право до посмертної запомоги раз на все. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — С. Самборський, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. „Запорожська Січ", від. 67, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеть ся в недїлю, 13. мая, о 6-тій годинї вечером, в гали п. Перуна під ч. 109 Джерзи ул. Просить ся, щоби кождий член явив ся на мітинґу і просить ся також довгуючих членів, аби вирівнали всї свої залеглости. — І. Ганчарик, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє всїх своїх членів, що слїдуючий мітинґ відбудеть ся в недїлю, 13. мая, о год. 2-гій пополудни, в гали Укр. Ам. Горожан, 822 Н. Френклін ул. Всї члени повинні явити ся на тім мітинґу, бо є важні справи до полагодженя. — М. Пелеський, писар.

НЮ КЕНСИНҐТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 296, повідомляє всїх своїх членів, що піврічний мітинґ відбудеть ся дня 20. мая с. р., о 2-гій годинї пополудни. На тім мітинґу буде справозданє і ріжні справи до полагодженя. Довгуючі члени мусять вирівнати свої залеглости, бо в противнім разї поступить ся з ними після статута. Старайте ся, Братя, привести як найбільше нових членів, котрих будеть ся приймати до У. Н. Союза за половину вступного, а до Братства після статута. — І. Тимочко, предс.; Г. Волошинович, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Від. 248 подає до відомости своїм членам, що мітинґ відбудеть ся дня 13. мая, зараз по Службі Божій, в гали п. Ф. Сутика, 103 Бекер улиця. Просить ся всїх членів, аби явили ся і вирівнали свої залеглости. Котрий до сего не застосує ся, поступить ся з ним після статута У. Н. Союза. Будеть ся приймати нових членів як до Братства так і до У. Н. Союза за половину вступного. Дорогі Родимцї! Приведіть кождий хоч по одному новому членови. Котрий буде перший, заплатить тільки одного доляра. Користайте з нагоди! — О. Собчак, секр.

ІСТ ЮНҐСТАВН, О. Тов. „Сокіл", від. 218, взиває всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, аби всї як один явили ся на мітинґу в слїдуючу недїлю, 13. мая с. р., бо є дуже важні справи до полагодженя. Неявивший ся член заплатить кару 25 цнт., а урядник 50 цнт. Просить ся всїх Українців, котрі ще не є членами нашого Товариства і У. Н. Союза, нехай прийдуть в недїлю о 4-тій годинї пополудни і впишуть ся до нашої дорогої орґанізації, котра вже не одним вдові і сиротї обтерла сльози. — П. Злановецький, контр.; С. Шубеляк, предс.; Н. Вашишин, секр.

ТОЛСТОН, ІНД. Тов. „Любов", від. 100, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеть ся в недїлю, 13. мая с. р., о 2-гій годинї пополудни, в гали під ч. 1700 Адамс стр., ріг 17 ул. З причини, що є важні справи до полагодженя, просить ся всїх членів явити ся конечно. Українців і Українок, котрі ще не стоять в орґанізації, повідомляєть ся, що є добра нагода якраз тепер вступити до нашого Товариства, де є охочі і жадаючі осьвіти члени, а будуть приняті за половину вступного до У. Н. Союза. Український Народний Союз се орґанізація найстарша, богата і просьвітна, до котрої належить найбільше сьвідомих Українців. Просимо користати з нагоди, бо пора се великая є — до злуки всїх Українців і до праці на поли просьвітнім. — Т. Менцінський, предс.; І. Щерба, секр.; Антоніна Цебак, кас.

Антін Чехов.

В ЯРУ.

(Дальше).

VI.

Давно вже прийшла відомість, що Анісіма замкнули до вязниці за підроблюванє й пущенє в оборот фальшивих гроший. Минули місяці, минуло більше ніж піврокy, минула довга зима, настала весна, і до того, що Анісім сидить у вязници, привикли й дома і на селі. І коли хто переходив в ночи попри сей дім або попри крамницю, то згадував, що Анісім сидить у вязници; і коли дзвонили коло церкви, то також чомусь пригадувало ся, що він сидить у вязници й чекає суду.

Здавало ся, наче тінь упала на подвірє. Дім потемнів, дах заржавів, двері в крамници оббиті залізом, тяжкі, помальовані на зелено також поржавіли, чи, як говорив глухий „зашкорубли”; і сам старий Цибукін наче потемнів. Він вже давно не підстригав ані волося ані бороди, обріс, вже сідав на віз без підскока й не кричав до жебраків: „Біг дасть!” Сили почали його опускати, і се було видно по всім. Вже й люди меньше боялись, і поліцай списав в крамници протокол, хоч і дістав перед тим, що належить; і три рази взивали до міста, аби судити за потаємну торговлю вином, і справу все відкладали тому, що сьвідки не ставили ся, й старого се замучувало.

Він їздив часто до сина, когось наймав, подавав до когось просьби, офірував кудись хоругву. Дозорцеви вязниці, де сидів Анісім, він подарував срібну підставку під склянку з написом з емалі „душа міру знає” і з довгою ложочкою.

— Нема кому заступитись як слід, — говорила Варвара. — Ох-тех-те... Попроситиб кого з панів, щоб до головних начальників написали... Бодай би перед судом випустили! По що мучити парубка!

Вона також гризла ся, але потовстіла, побіліла, сьвітила як і перше у себе лямпки й уважала, аби дома було всюди чисто, і частувала гостий конфітурами й яблочною пастилою. Глухий і Аксінія торгували в крамници. Почали новий інтерес — цегольню в Бутьокіні і Аксінія їздила туди бричкою майже що дня, і вона сама повозила, а здибавши знайомих витягала шию, як змія з молодого жита і усьміхалась наївно й загадково. А Ліпа все бавилась зі своєю дитиною, що родилась перед постом. Се було маленьке, худеньке, нуждєнне дитятко і було дивно, що воно кричить, дивить ся, і що його уважають чоловіком, і навіть називають Нікіфором. Він лежав в колисці, а Ліпа відступала ся до дверий і говорила кланяючись:

— Здорові були, Нікіфор Анісімич!

І кидалась до нього бігцем, і цілувала. Опісля відступала ся до дверий, кланялась і знов:

— Здорові були, Нікіфор Анісімич!

А він задирав свої червоні ноженята і плач у нього мішав ся зі сьміхом, як у теслі Єлізарова.

Вкінци був назначений суд. Старий виїхав пять днів наперед. Опісля було чути, що з села пігнали хлопів покликаних на сьвідків поїхав і старий наймит, що дістав також завізванє.

Суд відбував ся в четвер. Але минула вже й неділя, а старий все не вертав ся і ніяких звісток не було. У вівторок над вечір Варвара сиділа коло відчиненого вікна й надслухувала, чи не їде старий. В сусідній кімнаті Ліпа бавилась зі своєю дитиною. Вона підкидала його на руках і говорила з одушевленєм:

— Ти виростеш великий, великий! Ти будеш мужик, будемо разом на роботу ходити! На заробок підемо!

— Ну! — образила ся Варвара. — Які там ще зарібки видумуєш, дурненька? Він у нас купцем буде!...

Ліпа заспівала потихоньки, але трошки згодом забула ся й знов:

— Виростеш вели-икий, великий, будеш мужик, разом на роботу підемо!

— Ну-у! Наймила ся!

Ліпа з Нікіфором на руках станула в дверях і спитала:

— Мамуню, чому я його так люблю? Чому я його так жалую? — говорила вона й голос її задрожав, а очи блиснули від сліз. — Хто він такий? Який він з себе? Легкий як пірячко, як окрушинка а я люблю його, люблю як справжнього чоловіка. Ось він нічого не годен, не говорить, а я все розумію, чого він оченятами своїми захоче.

Варвара почала надслухувати: залунав гуркіт вечірного потягу, що наближав ся до стації. Чи не приїхав старенький? Вона вже не чула й не розуміла, про що говорять Ліпа, не памятала, як час минає і тільки трясла ся вся і то не зі страху, а з великої цікавости. Вона бачила, як поїхав скоро і з гуртком віз повний хлопів. Се їхали зі стації сьвідки, що вертали з міста. Коли віз переїздив попри крамницю, з нього зіскочив старий наймит і пішов на подвірє. Було чути, як на подвірю з ним звитали ся й про щось спитали...

— Утрата всіх прав, — сказав він голосно; — і в Сибір, на каторжні роботи на шість літ.

Було видно, як задніми дверми вийшла з крамниці Аксінія; вона щойно продавала нафту, і в одній руці тримала фляшку, а в другій — лійку, а в губах тримала срібні гроші.

— А татуньо де? — спитала вона шепетляво.

— На стації, — відповів наймит. — „Вже, казали, як темно стане, тоді приїду”.

І коли на обійстю довідались, що Анісіма засуджено на каторжні роботи, кухарка в кухни нараз стала голосити, як по небіщику, думаючи, що так і випадає.

— І на кого ти нас покинув, Анісіме Григоровичу, соколе ясний...

Почали брехати й занепокоєні пси. Варвара підбігла до вікна, і побиваючись з нудьги, почала кричати до кухарки, напружуючи з цілої сили голос:

— Досить вже з тебе, Стефаніда, до-осить! Не муч, бій ся Бога!

Забули наставити самовар, вже ні про що не думали. Тільки одна Ліпа ніяк не могла зрозуміти, що стало ся, і носилась далі з дитиною.

Коли приїхав зі стації старий, то його вже ні про що не питали. Він поздоровкав ся, перейшов ся по всіх кімнатах мовчки; не вечеряв.

— Не було кому постаратись... почала Варвара, коли вони лишились самі. — Говорила я, аби панів просити, — не послухали тоді... подання писати би...

— Старав ся я! — сказав старий і махнув рукою. — Коли Анісіма засудили, я до того пана, що його боронив. „Тепер вже нічого не можна, запізно”. І сам Анісім так каже: запізно. А всеж я вийшовши з суду, згодив одного адвоката; завдаток йому дав... Перечекаю ще з тиждень, тай знову поїду. Що Бог дасть.

Старий знову перейшов ся мовчки по всіх кімнатах, і коли вернув ся до Варвари, то сказав:

— Мабуть, я нездоров. В голові тее... мрачно. Гадки плутають ся.

Він зачинив двері, аби Ліпа не чула, й говорив далі по тихо:

З грішми у мене недобре. Памятаєш, Анісім перед весїлєм в Томину неділю привіз мені нових рублів і піврублівок? Один пакетик тоді я сховав, а решту я змішав зі своїми... І коли-то, царство йому небесне, жив ще мій вуйко, Дмитрій Філатич, то все бувало їздив за товарами то до Москви, то в Крим. Він мав жінку, і тота жінка, коли він за товарами їздив, з иншими забавляла ся. Було шестеро дітий. І ось бувало вуйко, як напєть ся, то сьміє ся й каже: „Ніяк не розпізнаю, де тут мої діти, а де чужі”. Легкий, значить, характер. Так і я тепер не розпізнаю, котрі гроші у мене справжні, а котрі фальшиві. І здаєть ся, що вони всі фальшовані.

— Ну, що ти, Бог з тобою!

— Купую я на двірци білєт, даю три рублі, і все думаю, що вони фальшиві. І страшно мені. Мабуть нездоров я.

— Що там говорити, всі під Богом ходимо... Ох-тех-те... — сказала Варвара й покивала головою. — Треба би про то подумати, Петровичу... Час на часі не стоїть, як що трафить ся, чоловік ти не молодий. Умреш, а як тебе не стане, подумай, аби внука не скривдили. Ой, боюсь, скривдять вони Нікіфора, скривдять! Батька, рахувати, так як би вже не було, мати молода, дурна... Записав би ти на нього, на хлопця, хоч землю, ось се Бутьокіно, Петровичу, справді! Подумай! — намовляла далі Варвара. — Хлопчина гарненький, жаль! Ось їдь завтра й напиши документ. По що відкладати?

— А я забув про внука... — сказав Цибукін. — Треба звитати ся. Так ти кажеш; хлопчик нічого? Ну, щож, нехай росте. Дай Боже!

Він відчинив двері і зігнeним пальцем кивнув на Ліпу. Вона прийшла до нього з дитиною на руках.

— Ти, Ліпочко, як чого потребуєш, то кажи, — сказав він. — І що хочеш, то їдж, ми не жалуємо, абись тільки здорова була... — Він перехрестив дитину. — І внука стережи. Нема сина, то внук лишив ся.

Сльози потекли по його лици; він захлипав і відійшов. Трошки згодом він ляг спати й твердо заснув, після сімох безсонних ночий.

VII.

Старий їздив не на довго до міста. Хтось розповів Аксінії, що він їздив до нотара, аби списати тестамент, і що Бутьокіно, тесаме, де вона палила цеглу, він записав внукови Нікіфорови. Про се її сказали рано, коли старий і Варвара сиділи перед ганком під березою і пили чай. Вона замкнула крамницю від улиці і від подвіря, зібрала всі ключі, які у неї були, й шпурнула ними під ноги старому.

— Не буду я більше робити на вас! — крикнула вона голосно й нараз заплакала. — Видно, я вам не невістка, а наймичка! Всі люди сьміють ся: „Диви, кажуть, яку наймичку Цибукини собі найшли!” Я у вас не наймалась! Я не жебрачка, не хамка якась там, є в мене батько мати.

Вона не обтираючи сліз витріщила на старого залиті слезами очи, злобні, зизоваті від гніву, лице її і шия почервоніли, бо кричала вона з цілої сили.

— Не хочу я більше служити! — говорила вона далі. — Замучилась! Коли робити, коли в крамници сидіти цілиський день, по ночи за горівкою лазити — то се мені, а як землю дарувати, то се каторжниці з її чортенням! Вона тут господиня, пані, а я в неї служниця! Дайте їй все, арештанці, нехай вдавить ся, а я піду до дому! Найдіть собі другу дурну, ироди окаянні!

Старий не сварив і не карав дітий ані разу в житю, і навіть не допускав гадки, аби хто з родини міг говорити йому грубіянські слова, або поводитись без пошани, і тепер він дуже налякав ся, побіг до хати і сховав ся там за шафою. А Варвара так налякала ся, що не могла з місця встати, а тільки обмахувалась обома руками, наче оборонялась від пчоли.

— Ой, що се, батеньки? — муркотіла вона в переляку. — Чого се вона кричить? Ох-тех-те... Люди почують! Тихше... Ой, тихше!

— Дали каторжниці Бутьокіно, викрикувала далі Аксінія: — дайте їй тепер все, — мені від вас нічого не треба! Запались би ви! Всі ви тут одна шайка! Надивилась я, буде з мене! Грабили ви всіх, чи прийшов хто чи приїхав, розбійники, грабили й старого й малого! А хто продавав горівку без патенту? А фальшиві гроші? Понабивали собі скрині фальшивими грішми — і тепер я вже непотрібна!

Коло відчинених на остіж воріт вже зібрала ся громадка й дивилась на подвірє.

Най люди видять! — кричала Аксінія. — Я вам стиду завдам! Ви мені тут згорите зі стиду! Ви мені в ногах валяти ся будете! Гей, Стефане! закликала вона глухого. — Їдьмо в сю мінуту до дому! До мого батька, до матери підемо, з арештантами я не хочу жити! Збирай ся!

На подвірю на розтягнених посторонках висіло біле; вона стягала свої спідниці й кафтаники, ще мокрі, і кидала їх на руки глухому. Опісля розлючена, вона кидалась по подвірю коло біля, здирала все, і то, що було не її, кидала на землю й доптала.

— Ох, батечки! — спиніть її! — стогнала Варвара. — Що се вона таке? Дайте їй Бутьокіно, дайте їй ради Христа небесного!

— Ну, раз ба-а-ба! — говорили коло воріт. — Ось баба! Страшно, як розлютилась! Аксінія вбігла до кухні, де тоді було пранє. Прала сама Ліпа, а кухарка пійшла на ріку полокати біле. З корита і з кітла коло бляхи йшла пара, і в кухни було душно й не видно від пари. На земли була ще купа непраного біля, а коло нього на лавці задираючи свої червоні ніжки лежав Нікіфор так, що як би він упав, то аби не потовк ся. Якраз тоді увійшла Аксінія, Ліпа вийняла з купи її сорочку і положила до корита, і вже протягнула руку до великого горшка з окропом, що стояв на столі...

— Давай сюди! — сказала Аксінія, дивлячись на неї з ненавистю, й вихопила з корита сорочку. — Не рухай мого біля! Ти арештантка і повинна знати своє місце, хто ти.

Ліпа дивилась на неї налякана й не розуміла, але нараз зобачила погляд, який тота кинула на дитину, і нараз зрозуміла, і обімліла зовсім...

Взяла мою землю, так ось тобі!

Сказавши се, Аксінія вхопила горнець з окропом і хлюпнула на Нікіфора.

Після того роздав ся крик, якого ще ніколи не чули в Уклеєві, і не хотілось вірити, що таке невеличке, слабе сотворіне, як Ліпа, може так кричати. І на подвірю нараз стало тихо. Аксінія пійшла до хати, мовчки зі своїм звичайним наївним усьміхом... Глухий все ходив по подвірю тримаючи на руках біле, опісля почав його знов розвішувати мовчки, без поспіху. І доки не вернула ся кухарка з ріки, ніхто не відважив ся увійти до кухні й поглянути, що там.

(Дальше буде).